

หน่วยที่ 7

การสร้างสรรค์ภาพถ่าย

รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์

ชื่อ รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์
วุฒิ กศ.บ. (เกียรตินิยม), ว.ม. (สื่อสารมวลชน)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
หน่วยที่ปรับปรุง หน่วยที่ 7

แผนการสอนประจำหน่วย

ชุดวิชา 16455 การสร้างสรรค์คอนเทนต์และสตรีมมิ่ง

หน่วยที่ 7 การสร้างสรรค์ภาพถ่าย

ตอนที่

- 7.1 คุณลักษณะ ความสำคัญ และการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์
- 7.2 องค์ประกอบทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรค์ภาพถ่าย
- 7.3 การสร้างสรรค์ภาพถ่ายประเภทต่างๆ

แนวคิด

1. ภาพถ่ายมีคุณลักษณะด้านการสื่อสารที่สำคัญ ได้แก่ เป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารข้อเท็จจริง เรื่องราวและเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ช่วยสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว สามารถบันทึกภาพเสมือนจริงจึงเป็นสื่อที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ และเป็นสื่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจ
2. องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อสร้างสรรค์ภาพถ่ายให้ดูสวยงามและสื่อความหมายหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ต้องการได้ องค์ประกอบทางศิลปะพื้นฐานที่สำคัญประกอบด้วย จุด เส้น น้ำหนัก พื้นที่ว่าง สี พื้นผิว และรูปร่างและรูปทรง ส่วนการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเป็นการจัดวางสิ่งต่างๆ ที่จะปรากฏในกรอบของภาพถ่ายจนเข้ากันอย่างกลมกลืน และดูมีเอกภาพ ทำให้ภาพถ่ายมีความสวยงามและสามารถสื่อความหมาย ซึ่งมีหลักการและทฤษฎีพื้นฐานที่ควรยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ทฤษฎี 3 ส่วน จุดตัดเก้าช่อง ความสมดุล เส้นนำสายตา กรอบภาพ ฉากหน้า-ฉากหลัง ทิศทาง จังหวะ และมุมมอง
3. ภาพถ่ายที่ใช้ในการสร้างสรรค์คอนเทนต์มีหลากหลายประเภท ได้แก่ ภาพถ่ายบุคคล ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา ภาพถ่ายธรรมชาติ และอื่นๆ แต่ละประเภทต่างมีแนวทางและเทคนิคการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการสร้างสรรค์คอนเทนต์ในแต่ละกรณี

ผลลัพธ์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 7 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายคุณลักษณะ ความสำคัญ และการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายได้
2. อธิบายองค์ประกอบทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายได้
3. อธิบายเทคนิคการสร้างสรรค์ภาพถ่ายประเภทต่างๆ ได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 7
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 7.1-7.3
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ศึกษาเนื้อหาจากซีดีเสียง/ดีวีดี/ซีดีมัลติมีเดียประจำชุดวิชา
5. ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง (ถ้ามี)
6. ชมรายการทางวิทยุโทรทัศน์ (ถ้ามี)
7. เข้ารับการสอนเสริมแบบเผชิญหน้า/การสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียม/การสอนเสริมผ่านเครือข่าย (e-tutorial) (ถ้ามี)
8. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 7

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. ซีดีเสียง/ดีวีดี/ซีดีมัลติมีเดียประจำชุดวิชา
4. รายการสอนทางวิทยุกระจายเสียง (ถ้ามี)
5. รายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ (ถ้ามี)
6. การสอนเสริม (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา

เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
หน่วยที่ 7 ในแบบฝึกปฏิบัติ แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

ตอนที่ 7.1

คุณลักษณะ ความสำคัญ และการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.1.1 คุณลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร
- 7.1.2 ความสำคัญของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร
- 7.1.3 การใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์

แนวคิด

1. ภาพถ่ายมีคุณลักษณะด้านการสื่อสารที่สำคัญ ได้แก่ เป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารข้อเท็จจริง เรื่องราวและเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถบันทึกภาพเสมือนจริงจึงเป็นสื่อที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ ช่วยสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว และช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจ
2. ภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารในทุกโอกาสเพราะภาพถ่ายมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ ภาพถ่ายสื่อความได้ดีกว่าคำพูดหรือตัวหนังสือ ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สื่อสารกับผู้คนได้ทุกเชื้อชาติและทุกศาสนา และภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะด้านการสื่อสาร
3. ภาพถ่ายมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์หลายประการ ได้แก่ 1) ช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับคอนเทนต์ 2) ทำให้ผู้ดูเกิดความสนใจในคอนเทนต์นั้นๆ มากยิ่งขึ้น 3) ช่วยเพิ่มความหมายและทำให้สามารถเข้าใจคอนเทนต์ได้รวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น และ 4) ทำให้ผู้ดูได้ทราบข่าวสารและเรื่องราวต่างๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพถ่ายเพียงอย่างเดียว ในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ควรยึดถือแนวทางและข้อควรพิจารณา ได้แก่ 1) การคัดเลือกภาพถ่าย 2) การเลือกขนาดของภาพ 3) การทำให้ภาพถ่ายดูน่าสนใจโดยการจัดเรียงภาพ 4) การจัดภาพถ่ายขนาดเล็กให้รวมกันเป็นกลุ่ม 5) การสร้างความสนใจโดยการถ่ายภาพให้มีความต่อเนื่อง 6) การทำให้ส่วนสำคัญของภาพถ่ายเป็นที่น่าสนใจ และ 7) การใช้คำอธิบายประกอบภาพ เพื่อให้การใช้ภาพถ่ายประกอบการสร้างสรรค์คอนเทนต์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลลัพธ์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายคุณลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสารได้
2. อธิบายความสำคัญของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสารได้
3. อธิบายการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ได้

เรื่องที่ 7.1.1

คุณลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร

ด้วยเหตุที่ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเด่นในด้านการสื่อความหมายที่หลากหลาย จึงมีการนำภาพถ่ายไปใช้ในการสื่อสารที่หลากหลายโอกาสและหลากหลายช่องทางของการสื่อสาร ภาพถ่ายที่ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ใช้ภาพถ่ายเพื่อรับส่งและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นเอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อความเพลิดเพลินและความบันเทิง ใช้ในงานศิลปะ และใช้ภาพถ่ายเพื่อบันทึกภาพวิถีชีวิตและครอบครัว การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม และอื่น ๆ อีกมากมาย ทั้งนี้ก็เพราะภาพถ่ายมีคุณลักษณะเด่นด้านการสื่อสารที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ภาพถ่ายเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารข้อเท็จจริง เรื่องราว และเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นสื่อที่ช่วยสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สามารถบันทึกภาพเสมือนจริงจึงสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ และเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (วารี ฉัตรอุตมผล, 2560)

1. ภาพถ่ายเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารข้อเท็จจริง เรื่องราว และเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ลักษณะสำคัญประการแรกของภาพถ่ายก็คือเป็นสื่อช่วยบันทึกความทรงจำของมนุษย์และช่วยสื่อสารข้อเท็จจริง เรื่องราว เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เคยปรากฏขึ้นจริง ภาพถ่ายเป็นสื่อที่มนุษย์ใช้บันทึกสิ่งที่พบเห็นเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เพราะภาพถ่ายสามารถบันทึกสิ่งที่เห็นได้อย่างเสมือนจริง จึงทำให้ภาพถ่ายเป็นภาษาที่อ้างอิงวัตถุทางกายภาพที่มีอยู่จริง ซึ่งมนุษย์สามารถตีความได้จากประสบการณ์การมองเห็นที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น การตีความภาษาในภาพถ่ายจึงอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์การมองเห็นในชีวิตประจำวัน จากสิ่งแวดล้อมและวัตถุรอบตัวที่มีอยู่คล้ายคลึงกัน

ด้วยเหตุที่การตีความภาษาภาพถ่ายไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในกรอบของการเรียนรู้เชิงไวยากรณ์เหมือนภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่อาจแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ภาพถ่ายจึงมักถูกนำไปใช้ในฐานะของสื่อที่สร้างไวยากรณ์ของภาษาที่เป็นสากล โดยใช้เป็นสื่ออ้างอิงถึงข้อมูลความจริงทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การถ่ายภาพข่าวและการถ่ายภาพสารคดี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่มักจะใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเหตุการณ์ความเป็นจริงต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (วารี ฉัตรอุตมผล, 2560)

ภาพที่ 7.1 ภาพข่าวสื่อถึงความโหดร้ายของสงครามในเวียดนาม

ที่มา ถ่ายภาพโดย นิค อัท (Nick Ut) (อ้างใน ภูมิภมล ผดุงรัตน์. (2561). *พัฒนาการของศิลปะภาพถ่าย*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาศิลปะภาพถ่ายและภาพยนตร์ (หน่วยที่ 2). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ความนิยมในการใช้ภาพถ่ายสื่อสารและอ้างอิงเหตุการณ์ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นลักษณะของภาพถ่ายบันทึกวิถีชีวิต (lifestyle) ของผู้คน ชุมชน และสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันโดยที่ไม่มีการตกแต่งเพิ่มเติมจากสภาพความเป็นจริง เช่น ภาพถ่ายวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ชุมชน ภาพถ่ายเหตุการณ์ทางการเมืองที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวสามัญธรรมดาในชีวิตประจำวัน หรือเป็นการถ่ายภาพเหตุการณ์ในเสี้ยววินาทีสำคัญที่น่าสนใจไว้ในภาพซึ่งถือเป็นเสน่ห์สำคัญของภาพถ่าย

ภาพที่ 7.2 ภาพถ่ายวิถีชีวิตของผู้คนในชนบท

ที่มา <https://pixabay.com/th/images/search/ชีวิตชนบท/>

นอกจากนั้น ภาพถ่ายยังสามารถบันทึกเรื่องราวความทรงจำส่วนตัว เช่น ภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้คนและครอบครัว ภาพถ่ายลักษณะนี้ถือเป็นภาพถ่ายที่สร้างความทรงจำร่วมในอดีตที่มีคุณค่าและมีการนำมาใช้ในการศึกษาทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ในหลากหลายมิติ ทั้งด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ เป็นต้น อันส่งผลให้เกิดเป็นภาพประวัติศาสตร์และความทรงจำสาธารณะ

ภาพที่ 7.3 ภาพถ่ายบันทึกความทรงจำในอดีต ชื่อภาพ “ร่วมใจถวายดอกไม้ของพ่อ” ซึ่งเป็นภาพที่ประชาชนและจิตอาสาชาวจังหวัดกระบี่ ร่วมใจกันนำดอกดาวเรืองมาจัดแต่งบริเวณรอบพระเมรุมาศจำลองแห่งดงาม ถ่ายภาพโดย นายทัศนัย สุขชีวรรณ

ที่มา <https://photokingrama9.royaloffice.th/gallery.html>

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ภาษาที่เข้าใจกันว่ามีอยู่ในภาพถ่ายอาจไม่เป็นความจริงในทุกกรณี เนื่องจากความเข้าใจในภาพที่มนุษย์แต่ละคนมองเห็นนั้นอาจไม่เหมือนกันทั้งหมด เนื่องจากแต่ละบุคคลมีการตีความภาษาภาพโดยอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์การมองเห็น ซึ่งแต่ละคนมีแตกต่างกันไป จึงทำให้ความเป็นสื่อสากลที่สะท้อนเรื่องราวและเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันของภาพถ่ายในบางกรณีเป็นไปได้ในระดับของการอ้างอิงถึงเท่านั้น

2. ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ช่วยสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ภาษาภาพเป็นภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างตรงไปตรงมา ด้วยเหตุที่องค์ประกอบสำคัญของภาพถ่ายคือ “ความคล้ายคลึง” กับสิ่งที่มันถูกแทนที่ ดังนั้น การสร้างภาพตัวแทนจากความคล้ายคลึงนี้จึงอ้างอิงถึงวัตถุที่มีอยู่จริงทางกายภาพและช่วยในการเชื่อมโยงกับกระบวนการรับรู้และตีความได้ในระยะเวลาอันรวดเร็วมากกว่าวิธีการสื่อสารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ภาพถ่ายจึงมักถูกใช้เป็นส่วนประกอบในงานสื่อสารมวลชน

หลายประเภทเพื่อเป็นตัวช่วยหรือส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น ในสื่อหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร หรือสื่อออนไลน์ที่ผู้อ่านต้องใช้เวลาในการอ่านความหมายผ่านตัวอักษรที่เป็นข้อความ และใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจผ่านการอ่าน แต่หากใช้ภาพถ่ายประกอบการสื่อสารแล้ว จะช่วยให้การตีความมีความชัดเจน น่าเชื่อถือและเกิดความเข้าใจสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7.4 ภาพถ่ายโฆษณาที่ต้องการสื่อว่าระยะทางไม่เป็นอุปสรรคสำหรับ Fed Ex

ทุกที่เหมือนส่งของผ่านทางหน้าต่าง

ที่มา <http://www.udibox.com/article/31/20>

สื่อโฆษณาประเภทสิ่งพิมพ์มักใช้ภาพเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสาร เพราะโดยธรรมชาติสื่อประเภทนี้มุ่งสร้างการรับรู้ภายในระยะเวลาอันสั้นหรือสื่อโฆษณาประเภทบิลบอร์ด ที่ผู้รับสารหลักคือผู้ใช้รถใช้ถนนซึ่งมีเวลาจำกัดในการตีความและเข้าใจสาร ดังนั้น หากการรับรู้ในเวลาจำกัดนี้ก่อให้เกิดความสับสนหรือต้องใช้เวลาตีความนานเกินไป ก็จะทำให้การสื่อสารไม่ประสบความสำเร็จได้

อย่างไรก็ตาม การที่ภาพถ่ายจะมีคุณลักษณะในการสร้างความเข้าใจได้รวดเร็ว จะต้องเป็นภาพถ่ายที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายต้องเลือกองค์ประกอบในการสื่อความหมายอย่างระมัดระวัง และต้องสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับสาร เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จและไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือการตีความที่แตกต่างจนอาจทำให้การสื่อสารคาดเคลื่อนและไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์

3. ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สามารถบันทึกภาพเสมือนจริงจึงสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ มีข้อถกเถียงถึงความน่าเชื่อถือของภาพถ่ายในการใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงความเป็นจริง แต่ในความเป็นจริงแล้วก็เป็น

ที่ยอมรับในเชิงวิชาการว่าภาพถ่ายเป็นได้เพียง “ภาพเสมือน” (visual representation) ที่มีการบันทึกและสร้างความหมายโดยช่างภาพเป็นผู้กำหนดเรื่องราวในกรอบภาพสี่เหลี่ยม ผ่านเทคนิคและการจัดองค์ประกอบต่างๆ ทางภาพถ่ายภาพ เช่น มุมกล้อง กรอบภาพ แสง สี และระยะภาพ เป็นต้น ตลอดจนรวมถึงองค์ประกอบทางศิลปะอื่น ๆ ทั้งนี้ไม่นับรวมถึงวิธีการตัดแต่งภาพด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ

แม้ภาพถ่ายจะถูกลดทอนความน่าเชื่อถือไปตามที่กล่าว แต่ในทางปฏิบัติจะเห็นว่าภาพถ่ายยังคงถูกนำมาใช้ประกอบการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและอ้างอิงในคอนเทนต์ประเภทต่างๆ เช่น ภาพข่าว ภาพสารคดี ภาพถ่ายโฆษณา ภาพถ่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ที่ต้องการสร้างความน่าเชื่อถือ สาเหตุมาจากลักษณะสำคัญและความสามารถของกล้องถ่ายภาพที่บันทึกภาพที่เคยเกิดขึ้นจริงตรงหน้า และแสดงให้เห็นผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาของสารได้ใกล้เคียงความเป็นจริง ถึงแม้ว่าวัตถุ ผู้คน หรือสถานที่ในภาพจะเป็นได้เพียงภาพตัวแทน ซึ่งถูกบิดเบือนความแท้จริงไปแล้วจากธรรมชาติของกระบวนการถ่ายภาพ แต่ความเสมือนจริงในภาพถ่ายและความจริงที่ว่าสิ่งต่างๆ ในภาพถ่ายเป็นสารที่มีอยู่จริงหรือเคยมีอยู่ ยังคงทำให้มนุษย์มองภาพถ่ายแล้วเกิดการรับรู้ที่เชื่อมโยง เกิดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งละอันพันละน้อยต่าง ๆ หรือบุคคลในภาพได้

ภาพที่ 7.5 ภาพสารคดีที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคอนเทนต์

ที่มา <https://www.photoschoolthailand.com/5-เทคนิคการถ่ายภาพเชิงสาร/>

นอกจากความสามารถในการเชื่อมโยงการรับรู้ของมนุษย์เข้ากับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ดูเสมือนจริง ซึ่งส่งผลให้สารเกิดความน่าเชื่อถือแล้ว ภาพถ่ายยังช่วยเสริมให้จินตภาพของผู้ที่รับสารผ่านการพูด ฟัง หรืออ่าน แปรเปลี่ยนภาพเหมือนจริงอีกด้วย จึงเป็นเหตุให้ภาพถ่ายปรากฏอยู่ในสื่อประเภทสื่อสารมวลชนที่มุ่งเผยแพร่

ข้อเท็จจริงและสร้างเสริมจินตนาการของผู้รับสาร เช่น การนิยมใช้ภาพถ่ายเป็นสื่อหลักในงานโฆษณาและงานประชาสัมพันธ์ที่เน้นการผลิตสารประเภทข้อคิดเห็นและประเภทความรู้สึกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวใจ เพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ที่สำคัญ คือ “ความรู้สึกน่าเชื่อถือ” ในตัวโฆษณาสินค้าหรือบริการ ดังจะเห็นได้ว่าสัดส่วนการใช้ภาพถ่ายในงานโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่เห็นกันทั่วไปมีมากกว่าการใช้ภาพจินตนาการจากภาพวาด เนื่องจากอาจสร้างความน่าเชื่อถือได้ไม่เพียงพอที่จะส่งผลต่อยอดขายของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ได้

4. ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจได้ สิ่งสำคัญที่ทำให้ภาพถ่ายดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจได้นั้น เกิดจากเหตุที่การรับรู้ของผู้รับสารสามารถสร้างความหมายแฝง (connotation) ซึ่งเป็นระดับการตีความที่เกี่ยวข้องกับผลทางจิตใจ ประกอบกับคุณลักษณะของภาพถ่ายซึ่งบันทึกภาพได้เสมือนจริงและที่สำคัญคือเป็นภาพนิ่ง ดังนั้น เมื่อมองในมิติของการสื่อความหมายแล้ว การสร้างการรับรู้ทางสายตาผ่านภาพนิ่งนั้นถูกย่นระยะเวลาให้สั้นลง เมื่อเทียบกับสื่อภาพเคลื่อนไหวอื่น ๆ ดังเช่น ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์

นอกจากนั้น หากเทียบกับสื่อภาพนิ่งอื่น ๆ (เช่น ภาพวาด) ภาพถ่ายอาศัยการตีความที่รวดเร็วและเชื่อมโยงกับวัตถุ สถานที่ หรือบุคคลที่มีอยู่จริงทางกายภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อภาพถ่ายสามารถดึงดูดความสนใจได้ในระยะเวลาอันสั้น ก่อให้เกิดการตีความและสร้างการจดจำที่ง่ายตายจากความคล้ายคลึงหรือเสมือนจริงของสิ่งที่ผู้รับสารได้เห็นภาพ และก่อให้เกิดความหมายแฝงจากอิทธิพลของสัญลักษณ์ต่างๆ ในภาพ (วัตถุ/คน/ ฯลฯ) จนสามารถสร้างความน่าสนใจที่อาจมาพร้อมความประทับใจในภาพที่เห็น นอกจากนี้ การนำภาพนิ่งไปใช้ในสื่อประเภทต่างๆ ยังมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน การผลิตใช้เวลาไม่มาก และมักจะมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าสื่อด้านภาพอื่น ๆ จึงทำให้งานสื่อสารมวลชนหลายประเภทนิยมนำภาพถ่ายไปใช้ประกอบเพื่อเสริมประสิทธิภาพของสารต่างๆ ที่ต้องการนำเสนอ

จากคุณลักษณะที่กล่าวมา จะเห็นว่าภาพถ่ายสามารถดึงดูดและสร้างความเข้าใจให้ผู้รับสารได้จากความเหมือนจริงของวัตถุ คน และเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และสร้างการจดจำได้ด้วยคุณลักษณะสำคัญของความเหมือนจริงที่เอื้อให้มนุษย์เชื่อมโยงกับสิ่งที่เห็นและประทับใจต่อสิ่งที่ผู้ส่งสารพยายามถ่ายทอด ภาพถ่ายจึงก่อให้เกิดพลังสำคัญของการสร้างการรับรู้ การสร้างอารมณ์บรรยากาศ และความรู้สึกต่าง ๆ ได้อย่างไม่สิ้นสุดตามความรู้และประสบการณ์ของผู้รับสารแต่ละคน ภาพถ่ายจึงเป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับมนุษย์ และถูกใช้เป็นสื่อสนับสนุนการสื่อสารหรือเนื้อหาในงานสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและหลากหลาย

กิจกรรม 7.1.1

ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเด่นเพื่อการสื่อสารที่สำคัญอย่างไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.1.1

ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเด่นที่สำคัญเพื่อการสื่อสาร ได้แก่

- 1) ภาพถ่ายเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารข้อเท็จจริงเรื่องราวและเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
 - 2) ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ช่วยสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว
 - 3) ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สามารถบันทึกภาพเสมือนจริงจึงสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้
 - 4) ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจได้
-

เรื่องที่ 7.1.2

ความสำคัญของภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร

ภาพถ่ายที่ใช้ประกอบในงานการสื่อสารมวลชนและสื่อออนไลน์ในทุกแพลตฟอร์ม (platform) มิใช่เป็นเพียงภาพถ่ายประกอบเรื่องราวดังเช่นในอดีตที่ผ่านมาแล้ว แต่สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือข้อมูลข่าวสารแทนตัวหนังสือได้เลย ดังที่พูดกันเสมอว่าการรายงานข่าวด้วยภาพ ดังจะเห็นได้จากสื่อสารมวลชนทุกแขนงทั้งสื่อแบบดั้งเดิมหรือสื่อออนไลน์ต่างนำภาพถ่ายลงประกอบในเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของข่าว บทความ สารคดี เนื้อหาเพื่อความบันเทิง หรือรูปแบบอื่น ๆ ส่งผลให้เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมของประชาชนทั่วไปเพิ่มมากขึ้นจนสร้างกำไรอย่างงดงามในที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าภาพถ่ายสามารถสื่อสารให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วกว่าตัวหนังสือ สร้างความน่าสนใจและเกิดความประทับใจได้เป็นอย่างดี

โดยทั่วไป นักสร้างสรรค์คอนเทนต์จะไม่สามารถถ่ายทอดความหมายของเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารออกมาเป็นตัวหนังสือได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของตนได้อย่างครบถ้วน เพราะถ้อยคำหรือตัวลายลักษณ์อักษรที่ใช้สื่อสารย่อมจะให้ความหมายแก่ผู้รับสารแต่ละคนได้ไม่เหมือนกัน เนื่องจากผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะมีกรอบประสบการณ์ พื้นความรู้ และการศึกษาไม่เท่ากัน แต่สำหรับภาพถ่ายแล้วสามารถสื่อความหมายแก่ผู้ดูภาพได้แน่นอนโดยเฉพาะและตายตัว ทั้งนี้มีได้หมายความว่าถ้าฟังภาพถ่ายเท่านั้นจะบอกเรื่องราว ๆ ได้ทั้งหมด เรื่องราวข่าวสารที่ถูกต้องและสมบูรณ์นั้นจะต้องถ่ายทอดสู่ผู้อ่านและผู้ชมด้วยถ้อยคำที่ได้เลือกสรรเป็นอย่างดีพร้อมด้วยภาพถ่ายที่สร้างสรรค์ขึ้นเป็นอย่างดีด้วย

กล่าวโดยสรุปภาพถ่ายมีความสำคัญต่องานการสื่อสารมวลชนและงานการสื่อสารในทุกโอกาสเพราะภาพถ่ายมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ 1) ภาพถ่ายสื่อความได้ดีกว่าคำพูดหรือตัวหนังสือ 2) ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สื่อสารกับผู้คนได้ทุกเชื้อชาติและทุกศาสนา และ 3) ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะ รายละเอียดมีดังนี้

คุณสมบัติที่สำคัญของภาพถ่าย

ภาพถ่ายมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ (สนั่น ปัทมะทิน, 2516)

1. ภาพถ่ายสื่อความได้ดีกว่าคำพูดหรือตัวหนังสือ ตั้งแต่โบราณมา ฝรั่งเศสมีคำกล่าวที่เชื่อกันว่าเป็นความจริงที่ยอมรับกัน คือ “Seeing is believing” หรือการเห็นทำให้เชื่อได้ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของไทยโบราณว่า “ลิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” หรือแม้ในประเทศญี่ปุ่นก็มีคติโบราณ กล่าวว่า “To see something once is worth hearing about it 100 times.” หรือ “ร้อยปากว่าไม่เท่าตาเห็น” ต่อมาเชื่อมากกว่านั้นว่า “A picture is worth a thousand words.” หรือ “ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับพันคำ” ยิ่งกว่านั้น นักหนังสือพิมพ์สิงคโปร์คนหนึ่ง ซึ่งเข้ามาประชุมสัมมนาที่นักหนังสือพิมพ์ไทยและนานาชาติในประเทศไทย ได้กล่าวในที่ประชุมสัมมนาว่า เขาเชื่อว่า ภาพถ่ายภาพหนึ่งมีค่ามากกว่าล้านคำ เขายกตัวอย่างว่า ถ้าหนังสือพิมพ์ในสิงคโปร์ลงข่าวที่ล้วนเป็นตัวหนังสือว่า เขาเป็นคนข่มขืนเด็กสาวคนหนึ่งทีในวัด แม้จะลงชื่อและนามสกุลของเขา เขาก็สามารถไปไหนมาไหนได้โดยเปิดเผยและไม่สะทกสะท้าน เพราะเขามั่นใจว่า ไม่มีใครรู้จักตัวเขา แต่ถ้าหนังสือพิมพ์นำภาพถ่ายของเขาไปลงประกอบข่าวนั้นด้วย เขาจะไม่กล้าไปปรากฏตัวต่อสาธารณชนโดยเด็ดขาด เพราะถ้าสาธารณชนเห็นภาพของเขาในหนังสือพิมพ์แล้ว ก็จะจำตัวเขาได้ว่าเป็นผู้ประกอบอาชญากรรมอันน่าบัดสีครั้งนี้ เท่ากับภาพถ่ายตัดเสรีภาพในการไปปรากฏตัวในที่สาธารณะของเขาโดยสิ้นเชิง ภาพถ่ายจึงมีอิทธิพลเหนือเขามากกว่าคำพูดเป็นเรือนล้านคำ

ตัวหนังสือเป็นเพียงเครื่องหมาย (symbol) ที่มนุษย์กำหนดขึ้นแทนคำพูด ในตัวของหนังสือเองเป็นแต่เพียงเส้นขีดเขียน ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยตัวเอง เพราะตัวหนังสือเป็นนามธรรม (abstract) เมื่ออ่านรู้จึงสร้างความหมายให้แก่ผู้อ่านได้ โดยผู้อ่านต้องใช้จินตนาการ (imagination) โดยใช้สมองคิดเป็นภาพหรือความหมายขึ้นในสมองก่อน ผู้อ่านจึงจะสามารถเข้าใจความหมายที่ถ่ายทอดมาทางตัวหนังสือได้ การตีความหมายหรือแปลความหมายนี้จะถูกต้องตรงกับเจตนาารมณ์หรือความหมายที่ผู้เขียนมุ่งส่งมายังผู้อ่านหรือไม่ หรือตรงกันมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่านแต่ละคนสุดแต่จะแปลความหมายไปอย่างไร ซึ่งอาจตรงทั้งหมด ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง หรือไม่ตรงเลยก็ได้ แต่ถ้าผู้อ่านได้ดูภาพถ่าย ซึ่งเป็นรูปธรรม (concrete) จะปรากฏเป็นภาพในสมองโดยตรง ไม่ต้องใช้จินตนาการแต่ประการใด ผู้อ่านก็จะทราบความหมายจากภาพนั้นได้ทันที โดยไม่ต้องแปลความหมายอีกครั้งหนึ่ง และไม่ว่าผู้ดูภาพจะรู้หนังสือหรืออ่านหนังสือออกหรือไม่ มีภูมิหลังและประสบการณ์มากน้อยเพียงไร ก็จะได้ความหมายจากภาพตรงกันเป็นอย่างเดียวกันทั้งหมด จะแปลความหมายเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าภาพถ่ายสามารถสื่อสารได้ดีกว่าตัวหนังสือมากในแง่ของการสื่อความหมายจากช่างภาพสู่ผู้อ่าน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ภาพถ่ายทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วและง่ายกว่าตัวหนังสือ

2. ภาพถ่ายสามารถใช้สื่อสารกับผู้คนได้ทุกเชื้อชาติและทุกศาสนา ผู้ดูภาพถ่ายแม้จะอ่านหนังสือออกหรือไม่ แม้มีภูมิหลังและประสบการณ์มากน้อยเพียงไร ย่อมจะเข้าใจความหมายจากภาพถ่ายอย่างเดียวกัน โดยไม่ต้องใช้ความสามารถในการตีความหมายเหมือนตัวหนังสือ เพราะภาพถ่ายให้ความหมายในตัวของมันเอง โดยแจ่มแจ้งพอที่ผู้ดูภาพจะเข้าใจได้ทันที เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่

1) **ภาพถ่ายให้ความหมายในตัวของมันเองโดยละเอียดแจ่มแจ้ง** โดยไม่ต้องพึ่งเครื่องหมายอันเป็นนามธรรม (abstract) หรือไม่ต้องพึ่งถ้อยคำหรือตัวหนังสือ ยกเว้นแต่สิ่งที่ไม่ปรากฏในภาพถ่ายนั้นเท่านั้น

2) **ภาพถ่ายมีความถูกต้องแม่นยำ** ในเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นข้างหน้ากล้องที่ถ่ายภาพนั้นมาและมีสภาพแห่งความแท้จริงหรือเชื่อได้ในตัวของมันเอง ซึ่งผู้ถ่ายภาพอาจรายงานด้วยวาจาหรือตัวหนังสือผิดพลาดหรือคาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงที่กล้องถ่ายรูปเห็นก็เป็นได้

3) **ภาพถ่ายสามารถบันทึกเหตุการณ์ได้ในทันทีที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ** และคงจะอยู่ให้ดูซ้ำซากได้นานและดีกว่าที่ตามนุษย์มองเห็นเหตุการณ์นั้น เพราะตาเห็นเหตุการณ์แล้วพอเหตุการณ์นั้นผ่านพ้นสายตาไป ก็ไม่สามารถมองเห็นเหตุการณ์นั้นซ้ำอีกได้เช่นเดียวกับที่กล้องบันทึกไว้เป็นภาพถ่าย

ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงสรุปได้ว่าภาพถ่ายเป็นภาษาที่สามารถสื่อสารกับผู้คนทุกเชื้อชาติและทุกศาสนา เพราะไม่ว่าจะเชื้อชาติหรือศาสนาใด จะเป็นหญิงหรือชาย อายุอยู่ในวัยใด รู้หนังสือหรือไม่ มีการศึกษาและประสบการณ์ขนาดไหน ใช้ภาษาอะไรสื่อสารกันเมื่อเห็นภาพถ่ายเข้าใจได้ทันที ถึงแม้การแปลความหมายของภาพถ่ายแต่ละภาพอาจมีผิดพลาดกันไปบ้างตามภูมิหลังและประสบการณ์ของแต่ละคน แต่ก็จะรับรู้และเข้าใจความหมายเหมือน ๆ กันเป็นส่วนใหญ่เพราะภาพถ่ายบิดเบือนความจริงได้น้อยกว่าถ้อยคำหรือตัวหนังสือ

4) **ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะ** ภาพถ่ายที่นำลงตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ทำให้เกิดการเสนอข่าวสารด้วยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงผู้อ่านอย่างรวดเร็วและจำนวนมาก และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วและง่ายกว่าตัวหนังสือ ตามหลักการทางจิตวิทยาของมนุษย์นั้นการมองเห็นภาพสามารถสื่อสารได้มากกว่าข้อความ สามารถถูกกระตุ้นได้โดยภาพต่าง ๆ แล้วเกิดการเปลี่ยนมาสนใจจนในเนื้อหาของนอกจากนั้นภาพถ่ายยังจะประทับความทรงจำไปตลอด หรือทำให้เรารู้สึกสบายใจ ไม่รู้สึกอึดอัด และอื่น ๆ ได้มากมาย ช่วยทำให้นอกจากเกิดการกระจายผ่านผู้อ่านได้มากขึ้นไปอีกด้วย กล่าวโดยสรุปก็เพราะภาพถ่ายมีคุณลักษณะพิเศษโดยเฉพาะทางการสื่อสาร ดังนี้

1) **ให้ความเหมือนจริง** เพราะภาพถ่ายถ่ายด้วยกล้องถ่ายรูปผ่านเลนส์เข้าไปบันทึกในกล้อง

โดยมีของจริงเป็นต้นแบบ ภาพที่ได้มาจึงเหมือนจริงมากที่สุด เหมือนจริงยิ่งกว่าภาพวาดหรือภาพเขียนโดยทั่วไป

2) ถ่ายทอดรายละเอียด (Detail) และลวดลายต่าง ๆ ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น ภาพวาดหรือภาพเขียนที่เป็นภาพเหมือนไม่สามารถจะถ่ายทอดได้ละเอียดลออเท่า สามารถถ่ายทอดสีลดหลั่น (gradation of tone) จากขาวสุดถึงดำสุด (กรณีภาพถ่ายดำขาวหรือภาพถ่ายเอกรงค์) ซึ่งภาพวาดหรือภาพเขียนจะถ่ายทอดได้ยากมาก

3) สามารถเรียงความเคลื่อนไหวได้ทุกขณะ ซึ่งภาพวาดหรือภาพเขียนจะทำได้ เพราะความเคลื่อนไหวไม่สามารถจะนิ่งให้วาดหรือเขียนได้ นอกจากจะใช้จำความเคลื่อนไหวมาวาดหรือเขียน ซึ่งจะไม่เหมือนจริง

4) ปรากฏเป็นภาพถ่ายอย่างถาวรยิ่งกว่าตาเห็น เพราะตาเห็นเหตุการณ์ เมื่อเหตุการณ์ผ่านไปแล้วก็แล้วกัน ไม่สามารถจะนำภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริงนั้นมาดูซ้ำอีกได้ แต่ภาพถ่ายจะปรากฏสิ่งที่ถ่ายอย่างถาวร

สาเหตุของการที่ทำให้คนสนใจดูภาพถ่ายในสื่อสารมวลชน

ผลจากการสำรวจและวิจัยหลายครั้งถึงสาเหตุของการที่ทำให้คนสนใจดูภาพถ่ายในสื่อสารมวลชน ได้ผลที่สอดคล้องตรงกันหลายประการ ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

1. **ต้องการดูภาพของตนเองหรือของคนที่ตนรู้จัก** เมื่อได้เห็นก็เกิดความชื่นชม และอยากทราบต่อไปทันทีว่า คนนั้นกำลังทำอะไร มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแก่เขา เรื่องนี้ไม่จำกัดเฉพาะหน้าตาของบุคคล แต่หมายรวมถึงเครื่องแบบ เครื่องแต่งกายที่แสดงถึงสังกัดของหมู่ของคณะ และของคนที่ผู้ดูภาพรู้จักดีและมีความสนใจในบุคคลนั้นมากอยู่แล้ว เช่น ภาพนักเรียน นักศึกษา นางพยาบาล ทหาร ตำรวจ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าบุคคลนั้น ในเครื่องแต่งกายแบบนั้นเป็นผู้เคยรู้จักใกล้ชิดกับผู้ดูภาพมากก็จะมี ความสนใจมากยิ่งขึ้น

2. **ต้องการทราบเรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏในภาพ** โดยปกติ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่เจริญแล้วที่ย่อมจะแสวงหาความรู้ โดยไม่จำกัดขอบเขตโดยเฉพาะความรู้จากภาพถ่าย เพราะภาพถ่ายทำให้ผู้ดูภาพเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วและง่ายกว่าตัวหนังสือ โดยเฉพาะภาพถ่ายที่แสดงเหตุการณ์แปลก ๆ หรือผิดจากธรรมดา ผู้ดูภาพย่อมจะให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ

3. **ต้องการได้เห็นสถานที่ที่ตนเคยเห็นสถานที่จริงมาก่อน** ความอยากนี้มีสาเหตุเช่นเดียวกับอยากดูภาพคนที่ตนรู้จัก เมื่อได้เห็นภาพสถานที่นั้นแล้ว ก็อยากรู้เรื่องราวต่อไปอีกว่า มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแก่สถานที่นั้น ทำให้อยากรู้เรื่องราวจากตัวหนังสือต่อไป

4. **ต้องการได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือที่ไม่น่าจะเป็นไปได้** เช่น ภาพเครื่องบินชนกันกลางอากาศ ภาพเครื่องบินระเบิดกลางอากาศ ภาพอุบัติเหตุที่ผิดธรรมดาต่าง ๆ ภาพรถยนต์แบบใหม่ ภาพอาคาร

บ้านเรือน หรือเสื้อผ้าแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน เมื่อเห็นแล้ว ก็อยากทราบเรื่องราวโดยละเอียดต่อไปอีก

5. **ต้องการเห็นเหตุการณ์ที่เคยเห็นหรือเคยทราบมาก่อน** โดยเฉพาะภาพกีฬา ภาพเดินขบวน ภาพอุบัติเหตุ เป็นต้น ถ้าผู้ดูภาพเคยเห็นมาแล้ว ก็อยากดูภาพทำนองเดียวกันนี้ เพื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์และความรุนแรง ที่ปรากฏให้เห็นในภาพถ่าย

6. **ต้องการเห็นสิ่งสวยงาม** อันจะทำให้เกิดความชื่นชมทางสุนทรียภาพและทางศิลปะ เช่น อยากดูภาพสีธรรมชาติ ภาพประเพณีพิศโทเรียลหรือภาพที่ให้ความหมายทางศิลปะ เป็นต้น

7. **ต้องการดูภาพถ่ายที่จูงใจให้มองเห็นความเคลื่อนไหว** เนื่องจากภาพถ่ายเป็นภาพนิ่ง ซึ่งไม่สามารถจะถ่ายทอดให้ผู้ดูภาพมองเห็นความเคลื่อนไหวได้ ฉะนั้น ถ้าภาพถ่ายใดแสดงให้เห็นส่วนที่เคลื่อนไหวรวดเร็วมีลักษณะพรวดพราดเฉพาะส่วนนั้นก็แสดงชัดว่าส่วนนั้นเคลื่อนไหวรวดเร็วมาก ดีกว่าจะตรึงความเคลื่อนไหวให้นิ่งแข็งอยู่กับที่ ภาพถ่ายเช่นนี้จะชี้ชวนให้ผู้ดูภาพอยากดูภาพนั้นได้ดีกว่าภาพที่ตรึงนิ่งทั่วทั้งภาพ

กิจกรรม 7.1.2

1. ภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างไรบ้าง
2. ภาพถ่ายมีคุณลักษณะพิเศษโดยเฉพาะทางการสื่อสารอะไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.1.2

1. ภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารในทุกโอกาสเพราะมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ 1) ภาพถ่ายสื่อความได้ดีกว่าคำพูดหรือตัวหนังสือ 2) ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สื่อสารกับผู้คนได้ทุกเชื้อชาติและทุกศาสนา และ 3) ภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะทางการสื่อสาร

2. คุณลักษณะพิเศษโดยเฉพาะของภาพถ่ายทางการสื่อสาร ได้แก่ ให้ความเหมือนจริง ถ่ายทอดรายละเอียด (Detail) และลวดลายต่างๆ ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น สามารถตรึงความเคลื่อนไหวได้ทุกขณะ และปรากฏเป็นภาพถ่ายอย่างถาวรยิ่งกว่าตาเห็น

เรื่องที่ 7.1.3

การใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์

การใช้ภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร นอกจากภาพถ่ายจะสามารถสื่อสารด้วยตัวของมันเองแล้ว ยังนิยมนำไปใช้ประกอบคอนเทนต์ประเภทและรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคอนเทนต์ในรูปแบบข่าว สารคดี บทความ ชิ้นงานโฆษณา เนื้อหาเพื่อความบันเทิง และอื่น ๆ โดยเฉพาะคอนเทนต์ที่มุ่งให้ความบันเทิงในลักษณะเป็นคลิปวิดีโอหรือการเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์ในทุกแพลตฟอร์ม เพราะภาพถ่ายเป็นสื่อที่ช่วยสื่อสารและสร้างการรับรู้และความเข้าใจ และช่วยเร้าอารมณ์ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้คอนเทนต์มีความน่าสนใจ ผู้ดูแล้วเกิดความประทับใจในคอนเทนต์นั้นๆ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ดูจะให้ความสนใจในเบื้องแรกต่อภาพมากกว่าข้อความ เพราะใช้เวลาในการรับรู้และทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องที่ 7.1.2

ดังนั้น หากภาพถ่ายที่จะนำมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์คอนเทนต์มีคุณภาพ สามารถสื่อความหมายและอารมณ์ความรู้สึกได้ดี มีความเหมาะสมและกลมกลืนกับเนื้อหา ตลอดจนมีความหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์คอนเทนต์นั้นๆ แล้ว ก็จะช่วยยิ่งจะช่วยให้การสร้างสรรค์และสื่อสารคอนเทนต์นั้น ๆ ประสบความสำเร็จได้ง่ายยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของภาพถ่ายต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า *ภาพถ่ายทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็วและง่ายกว่าตัวหนังสือ* นอกจากนั้น ภาพถ่ายยังอำนวยความสะดวกต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์และช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้ดูคอนเทนต์มากกว่าที่จะมีแต่เรื่องราวที่เป็นตัวหนังสือหรือข้อความล้วน ๆ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพถ่ายอำนวยความสะดวกต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์หลายประการ ดังนี้

1. **ภาพถ่ายช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับคอนเทนต์** คอนเทนต์ที่มีแต่ตัวหนังสือย่อมไม่มีความสวยงามสะดุดตาเท่ากับคอนเทนต์ที่มีภาพถ่ายประกอบ และยังเป็นภาพถ่ายที่มีคุณภาพทางด้านเทคนิคการถ่าย และมีความหมายในทางการสื่อสารด้วย ก็ยิ่งจะทำให้คอนเทนต์มีความสวยงามและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. **ภาพถ่ายทำให้ผู้ดูเกิดความสนใจในคอนเทนต์นั้นๆ มากยิ่งขึ้น** โปสเตอร์ แผ่นพับ นิตยสาร หรือสื่อออนไลน์ที่ใช้ภาพถ่ายประกอบคอนเทนต์ ย่อมทำให้คอนเทนต์ดูสวยงาม ดึงดูดใจ และเป็นที่น่าสนใจของผู้ดู ทำให้ผู้ดูอยากรู้เรื่องราวข่าวสารในคอนเทนต์นั้น ๆ โดยเฉพาะเมื่อมองเห็นภาพถ่ายขนาดใหญ่บนหน้าแรก ผู้อ่านจะเกิดความสนใจอยากอ่านเรื่องราวมากยิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่า ภาพถ่ายสามารถเพิ่มความสนใจให้แก่ผู้ดูคอนเทนต์ ทำให้ผู้ดูอยากอ่านเรื่องราวในคอนเทนต์นั้นๆ มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7.6 ภาพถ่ายประกอบคอนเทนต์

ที่มา <https://www.rocket.in.th/blog/content-marketing/>

3. ภาพถ่ายช่วยเพิ่มความหมายและทำให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้รวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะตัวหนังสือเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูดของคน อาจสื่อความหมายจากผู้เขียนสู่ผู้อ่านไม่ได้ตรงและละเอียดพอ ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายจากตัวหนังสือได้โดยถูกต้องและละเอียดแจ่มแจ้งพอ แต่ถ้านำภาพถ่ายลงนำเสนอประกอบเรื่องราวที่เสนอเป็นตัวหนังสือ ภาพถ่ายก็สามารถจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและละเอียดแจ่มแจ้งมากยิ่งขึ้น หรือเพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือได้

4. ภาพถ่ายทำให้ผู้ดูได้ทราบข่าวสารและเรื่องราวต่างๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพถ่าย ในกรณีที่สื่อนำภาพถ่ายเพื่อเสนอข่าวหรือเรื่องราวและมีคำบรรยายภาพประกอบ (caption) โดยไม่มีเนื้อหาเป็นตัวหนังสือเลย หรือที่เรียกว่าการเสนอเนื้อหาด้วยภาพ (ซึ่งมักจะเป็นคอนเทนต์ประเภทข่าว) หรือ “ภาพเป็นข่าว” หรือเสนอเรื่องราวเป็นภาพชุดสั้น ๆ โดยไม่มีคำบรรยายภาพ เพราะความหมายในภาพถ่ายชุดนั้นได้เสนอเรื่องราวโดยแจ่มแจ้งในตัวของมันแล้ว หรือที่เรียกว่า picture story กรณีหนึ่ง หรือเสนอภาพถ่ายประกอบบทความ (article) หรือสารคดี (feature) โดยมีคำบรรยายภาพประกอบทุกภาพ อีกกรณีหนึ่ง ภาพถ่ายทั้งสองกรณีนี้เป็นภาพถ่ายที่สามารถใช้สื่อสารข้อมูลข่าวสารและเรื่องราวแก่ผู้อ่านให้ได้รับรู้เหตุการณ์และเรื่องราวโดยละเอียดแจ่มแจ้งดียิ่งกว่านำเสนอด้วยตัวหนังสือล้วนๆ โดยเฉพาะภาพถ่ายประกอบบทความหรือสารคดี บางครั้งผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายหรือเรื่องราวจากตัวหนังสือได้แจ่มแจ้งเพียงพอ ต่อเมื่อได้ดูภาพถ่ายประกอบแล้วจึงเข้าใจความหมายหรือเรื่องราวในบทความหรือสารคดีนั้น ๆ โดยละเอียดแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

แนวทางและข้อควรพิจารณาในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์

ถึงแม้ว่าภาพถ่ายจะอำนวยความสะดวกต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์หลายประการดังกล่าวข้างต้น แต่เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์คอนเทนต์ ผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์ควรยึดถือแนวทางและข้อควรพิจารณาในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ ดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกภาพถ่าย การคัดเลือกภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์อาจยึดแนวทางดังต่อไปนี้

1) การคัดเลือกภาพถ่ายต้องพิจารณาเนื้อหาหรือเนื้อหาของคอนเทนต์เป็นสำคัญ รวมถึงเป็นภาพถ่ายที่ดึงดูดความสนใจและช่วยให้เกิดการรับรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ไม่ควรคำนึงถึงความรู้สึกของช่างภาพมากเกินไปด้วยเกรงว่าเขาจะรู้สึกอย่างไรที่ไม่ใช้ภาพที่เขาถ่ายมา เพราะการฝืนเลือกใช้ภาพที่ไม่มีความเหมาะสมจะทำให้สิ่งพิมพ์นั้นลดคุณค่าลงไป

2) ภาพที่คมชัดและสวยงามอาจไม่จำเป็นต้องเป็นภาพที่เหมาะสมกับการการสร้างสรรค์คอนเทนต์เสมอไปหากไม่เข้ากันกับเนื้อเรื่อง ภาพถ่ายที่ตรงกับเรื่องและสามารถอธิบายหรือเสริมเนื้อเรื่องได้จะเป็นภาพที่เหมาะสมในการนำมาใช้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ได้ภาพถ่ายที่คมชัดสวยงามมาแล้วและยังไม่ถึงโอกาสที่จะใช้ก็ควรเก็บรักษาไว้และจัดระบบการเก็บให้ดีเพื่อสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์คอนเทนต์ในโอกาสต่อไป

3) ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาพถ่ายที่มีคุณภาพต่ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็อาจต้องใช้เทคนิคการสร้างสรรค์คอนเทนต์อื่น ๆ มาช่วย เช่น การจัดให้ภาพถ่ายนั้นอยู่ด้านล่างของคอนเทนต์และไม่พยายามเน้นหรือทำให้เป็นจุดสนใจมากเกินไป และใช้ตัวอักษรพาดหัวที่มีขนาดใหญ่เพื่อหันความสนใจออกไป หรือใช้สกรีนแบบต่าง ๆ ที่แปลกออกไปมาใช้ในการทำภาพถ่ายให้ดูแปลกตาขึ้น

4) การใช้ภาพที่ชัดเจนหรือบ่งบอกเหตุการณ์ชัดเจนเกินไปอาจดูน่าเบื่อได้ ทางแก้ของกรณีนี้อาจทำได้โดยการปรุงแต่งให้น่าสนใจมากขึ้น โดยการใช้ภาพถ่ายที่มีลักษณะแปลกชนิดที่ผู้อ่านอาจไม่คาดฝันมาก่อนว่าจะมีการนำภาพถ่ายเช่นนั้นมาใช้ เช่น ใช้ภาพที่ใช้เลนส์ชนิดพิเศษถ่ายให้มีลักษณะประหลาดออกไป ภาพฟ้าแลบที่มีลักษณะแปลกตา ภาพวัตถุที่วางเคียงกันในลักษณะผิดปกติ ตลอดจนภาพที่ผิดความจริงอื่น ๆ เป็นต้น ภาพถ่ายดังกล่าวเหล่านี้มุ่งสร้างความแปลกตาเท่านั้น มิได้มุ่งให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางใดทางหนึ่งหรือมุ่งทำให้เนื้อหาของคอนเทนต์นั้นด้อยคุณค่าลง

2. การเลือกขนาดของภาพ ขนาดของภาพถ่ายเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพราะหากพิจารณาจากหลักการโดยทั่วไปแล้ว สิ่งใดที่มีขนาดใหญ่มักจะดูว่ามีความสำคัญมากกว่าสิ่งที่มีขนาดเล็กกว่า ซึ่งในการสร้างสรรค์คอนเทนต์ที่ต้องใช้ภาพถ่ายประกอบเนื้อหาที่จะต้องใช้เกณฑ์นี้ในการพิจารณาด้วยเช่นกัน

สิ่งที่จะทำให้เกิดความประทับใจในคอนเทนต์ก็คือภาพถ่ายและการจัดหน้าและการวางเลย์เอาต์ (lay-out) ที่ดี ถ้าผู้ดูสามารถเข้าใจได้ว่าการกำหนดขนาดของภาพแต่ละภาพนั้นมีได้ทำโดยขาดความมุ่งหมาย

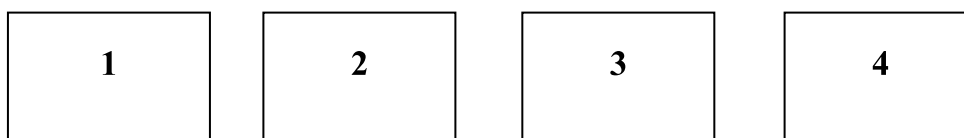
แต่ขนาดของภาพแต่ละภาพมีความสำคัญสอดคล้องกับเนื้อหาหรือเรื่องราวแล้ว ผู้ดูจะให้ความสนใจอย่างมากต่อภาพขนาดใหญ่ที่พบเห็น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความรวดเร็วในการรับรู้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดขนาดของภาพถ่ายอาจมีผลต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ ดังนี้

1) การใช้ภาพที่มีขนาดใหญ่เกินไปโดยไม่จำเป็น อาจทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หากภาพนั้นไม่มีความเหมาะสมหรือจำเป็นที่จะต้องมีขนาดใหญ่เช่นนั้น และอาจกระทบกระเทือนต่อการกำหนดขนาดของภาพอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว หรือที่จะกำหนดต่อไป เช่น ภายหลังจากพบว่าภาพถ่ายอื่นมีความสำคัญมากกว่าก็อาจกำหนดขนาดให้ใหญ่ไปอีกไม่ได้ เพราะไม่มีพื้นที่เพียงพอหรือทำให้ใหญ่กว่าที่กำหนดไปแล้วอีกไม่ได้ เป็นต้น

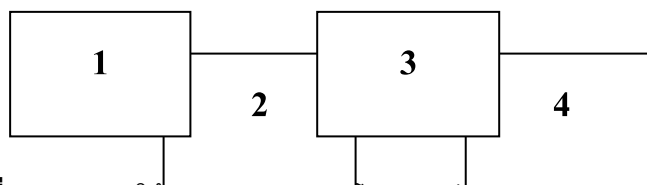
2) ต้องพิจารณาว่าภาพถ่ายที่ใช้มีความสัมพันธ์กับข้อความและเนื้อหาอย่างน้อยเพียงใด มีความสมดุลหรือเสริมซึ่งกันและกันหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่ใช้เป็นภาพแรก ๆ หรือภาพหน้าแรกของคอนเทนต์ที่ควรเป็นภาพที่กระตุ้นความสนใจผู้ดู มีขนาดใหญ่พอที่จะดึงความสนใจได้ และมีคุณภาพทางการถ่ายภาพที่ดี ถ้าหากหาภาพที่มีคุณสมบัติดังกล่าวไม่ได้ ก็ไม่ควรทำให้มีขนาดใหญ่จนเกินไป แต่ถ้าได้ภาพถ่ายที่มีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว ก็อาจทำให้ใหญ่เท่าที่ต้องการได้ แต่ทั้งนี้ก็ไม่ใช่ว่ามีที่ว่างเหลืออยู่เท่าไรก็ต้องใส่ภาพให้เต็มที่ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมโดยการใช้พิจารณาญาณร่วมกับประสบการณ์ด้วย

ในกรณีที่มีภาพถ่ายที่มีคุณภาพให้เลือกหลายภาพ เกณฑ์การตัดสินใจก็คือควรเลือกภาพที่มีความหมายตรงกับเนื้อความหรือเสริมเนื้อความได้มากที่สุด

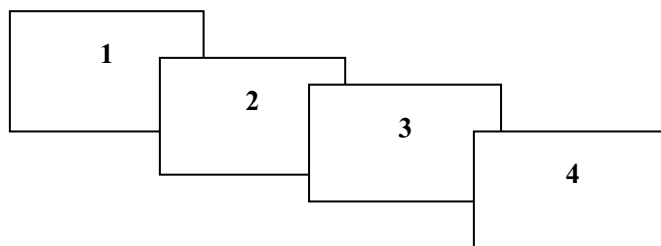
3. การทำให้ภาพถ่ายดูน่าสนใจโดยการจัดเรียงภาพ การใช้ภาพเดี่ยวเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ในบางกรณีอาจดูไม่น่าสนใจ แต่หากใช้ภาพถ่ายที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันมาจัดเรียงลำดับขึ้นจะทำให้กลุ่มภาพถ่ายนั้นดูสะดุดตาและน่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจัดเรียงในลักษณะใดก็ได้ เช่น เรียงตามลำดับไปตามปกติ เรียงซ้อนเหลื่อมกัน หรือเรียงในแนวทแยง เป็นต้น

ภาพที่ 7.7 การทำให้ภาพถ่ายน่าสนใจโดยการจัดเรียงภาพตามปกติ

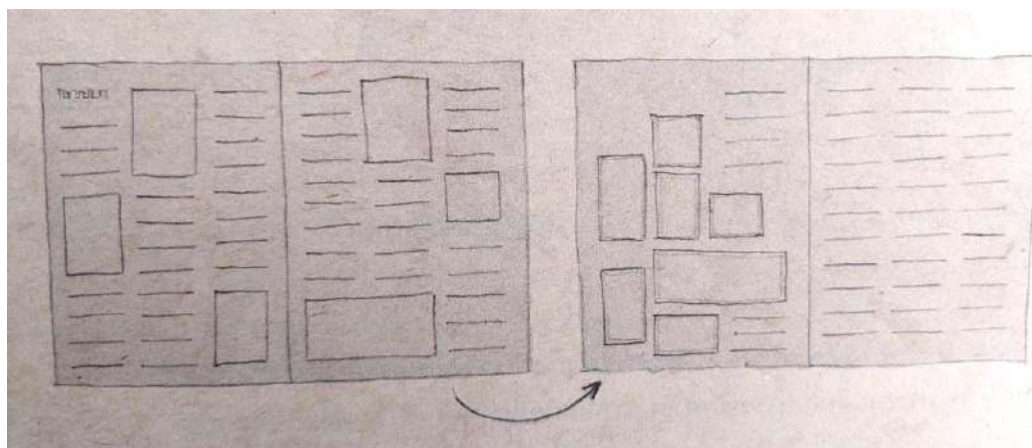
ภาพที่ 7.8 การทำให้ภาพถ่ายน่าสนใจโดยการจัดเรียงซ้อนเหลื่อมกัน

ภาพที่ 7.9 การทำให้ภาพถ่ายน่าสนใจโดยการจัดเรียงในแนวทแยง

4. การจัดภาพถ่ายขนาดเล็กให้รวมกันเป็นกลุ่ม การใช้ภาพถ่ายขนาดเล็กสอดแทรกอยู่ในเนื้อความของคอนเทนต์ทั่วไปอาจไม่เป็นที่น่าสนใจเท่าที่ควร จึงอาจพิจารณาจัดให้ภาพถ่ายเหล่านั้นอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในรูปทรงที่น่าสนใจจะเรียกความสนใจได้มากกว่า แต่ต้องคำนึงด้วยว่าการจัดเป็นกลุ่มนั้นมีความเหมาะสมในแง่ของเนื้อหาหรือรูปแบบโดยภาพรวมหรือไม่ เทคนิคของการจัดกลุ่มอาจทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

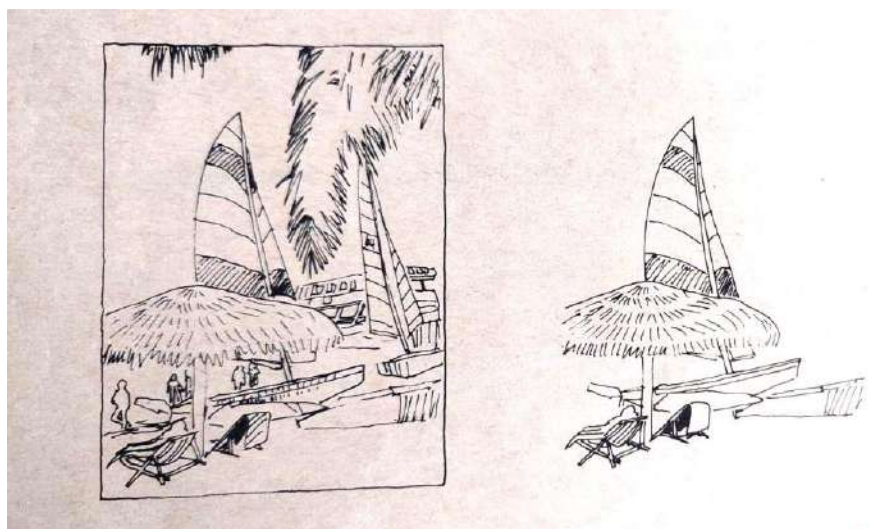
- 1) จัดวางภาพถ่ายทั้งหมดไว้บนแบคกราวด์เดียวกัน เช่น บนพื้นสกรีนธรรมดาหรือภาพสกรีนจาง ๆ เป็นต้น
- 2) จัดให้ภาพถ่ายทั้งหมดอยู่ในกรอบที่ปิดทุกด้าน
- 3) จัดวางภาพถ่ายบนเส้นตารางห่าง ๆ
- 4) จัดเรียงภาพถ่ายให้มีลักษณะรูปร่างเดียวกันซ้ำ ๆ กันทั้งกลุ่ม
- 5) จับคู่ภาพถ่ายที่มีความต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้การสร้างสรรค์คอนเทนต์สามารถเลือกออกแบบได้โดยเสรี

ภาพที่ 7.10 การจัดภาพถ่ายขนาดเล็กให้รวมกันเป็นกลุ่ม

5. การเร้าความสนใจโดยการถ่ายภาพให้มีความต่อเนื่อง บ่อยครั้งการใช้ภาพถ่ายเพียงภาพเดียวไม่สามารถอธิบายเรื่องราวได้ทั้งหมด ไม่ว่าภาพถ่ายที่ใช้จะเป็นภาพที่ดีเพียงใดก็ตาม จึงจำเป็นต้องใช้ภาพถ่ายหลายภาพมาจัดเรียงไว้ในลักษณะคล้ายกับการจัดลำดับเป็นระยะๆ แต่ไม่ต่อเนื่องบนหน้าเดียวกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น และพัฒนาความคิดของผู้ดูขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งในการพิจารณาใช้ภาพมาสร้างความคิดให้เกิดขึ้นเป็นลำดับนี้จะต้องพิจารณาภาพถ่ายให้ดี และต้องอธิบายเหตุผลของการใช้ภาพถ่ายแต่ละภาพได้เสมอว่าทำไมจึงใช้ภาพถ่ายนั้น ๆ ต้องแน่ใจว่าจะมีความสอดคล้องและเสริมความเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น และที่สำคัญควรใช้ให้น้อยภาพมากที่สุดเท่าที่จะน้อยได้

6. การทำให้ส่วนสำคัญของภาพถ่ายเป็นที่น่าสนใจ ภาพถ่ายบางภาพเมื่อมองดูโดยรวมทั้งภาพอย่างผิวเผินแล้วอาจมองไม่เห็นความเด่นหรือความสำคัญของภาพนั้น อาจเป็นเพราะมีองค์ประกอบอื่นปะปนอยู่ด้วยหรือส่วนประกอบอื่นมีความเด่นมากกว่า ซึ่งในกรณีเช่นนี้ ผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์จะต้องมองให้ออกกว่าในภาพถ่ายนั้น ๆ มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหามากที่สุด และหากเห็นว่าส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นไม่มีความเด่นพอที่จะเรียกความสนใจได้ก็จะต้องหาทางให้ภาพนั้นดูเด่นออกมา เช่น ใช้วิธีการบังและขยายส่วนสำคัญขึ้น ดังกล่าวมาแล้ว หรือใช้วิธีตัดเอาส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกแล้วเหลือเฉพาะส่วนสำคัญไว้ แล้ววางภาพถ่ายใหม่ซึ่งโดยวิธีนี้จะทำให้ภาพถ่ายนั้นเด่นขึ้น หรือทำให้ส่วนที่ไม่ต้องการซีดจางหรือพร่ามัวไป หรือการให้สีเฉพาะส่วนที่ต้องการเน้นต่างกับส่วนอื่นก็เป็นการเน้นที่ได้ผลดีเช่นกัน เป็นต้น

ภาพที่ 7.11 การทำให้ส่วนสำคัญของภาพถ่ายเป็นที่น่าสนใจ

7. การใช้คำอธิบายประกอบภาพ การใช้คำอธิบายประกอบภาพโดยการใช้ลูกศรหรือเส้นโยงไปยังจุดสำคัญของภาพแล้วใช้ข้อความอธิบายประกอบจะทำให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ใช้ได้เฉพาะกับบาง

ภาพถ่ายเท่านั้น เช่น ต้องการบ่งชี้ว่าบริเวณนั้น ๆ อยู่ที่ใดในภาพถ่าย และคืออะไร ซึ่งหากไม่ใช้วิธีโยงเส้นมาอธิบายแล้วจะทำให้เข้าใจได้ยากมาก เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ นอกจากการให้ความสำคัญในด้านการสื่อความหมายแล้ว ยังจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของการมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดตามมาอันเป็นผลจากภาพถ่ายที่นำเสนอในครั้งนั้น ๆ โดยเฉพาะผลกระทบในทางลบเพราะเป็นการสื่อสารกับมวลชนเป็นจำนวนมากที่มีความหลากหลาย

ประเด็นที่หมิ่นเหม่และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน ในการนำเสนอเนื้อหาหรือภาพถ่ายอยู่เสมอ และนำไปสู่ข้อโต้แย้งและถกเถียงของสังคมโดยรวม ซึ่งผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์ที่ใช้ภาพถ่ายควรตระหนักและระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่

- 1) การนำเสนอภาพถ่ายอนาจาร อุจาดตา และน่าหวาดเสียว
- 2) การนำเสนอภาพถ่ายที่ดูรุนแรง
- 3) การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการละเมิดทางเพศ
- 4) การนำเสนอภาพถ่ายแล้วทำให้เกิดความแย้งในสังคม

ปัจจุบันมีการเผยแพร่ภาพถ่ายมากมายและหลากหลายประเภทที่ดูสวยงามและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์สามารถนำไปใช้ประกอบการสร้างสรรค์คอนเทนต์ได้เป็นอย่างดี แต่จำเป็นต้องขออนุญาตจากเจ้าของภาพถ่ายโดยตรงก่อน ไม่เช่นนั้นอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในทางกฎหมายเรื่องลิขสิทธิ์ภาพถ่ายได้ เพราะภาพถ่ายถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญที่ผู้ผลิตภาพถ่ายถือเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพถ่ายนั้น ๆ โดยปริยาย หากเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพถ่ายรู้ว่าภาพถ่ายที่เขาเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกเผยแพร่ ทำซ้ำ หรือนำไปใช้โดยไม่ได้ขออนุญาตก่อนก็จะสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ ผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์จะต้องทำความเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ด้านภาพถ่ายซึ่งจะไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้

ดังนั้น หากต้องการใช้งานภาพถ่ายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีลิขสิทธิ์ จึงจำเป็นต้องขอก่อน ทั้งนี้เจ้าของภาพถ่ายอาจอนุญาตให้ใช้ได้โดยมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป เช่น อนุญาตให้ใช้ได้ฟรี อนุญาตให้ใช้ได้โดยมีค่าใช้จ่าย อนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะบางวัตถุประสงค์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่เผยแพร่ภาพถ่ายที่สวยงามแบบถูกลิขสิทธิ์ที่สามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์มากมาย เช่น Pixabay, Pexels, Unsplash, Streetwill, Flickr, Pngtree, Stocksnap เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการเปิดให้ดาวน์โหลดภาพถ่ายได้ฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่บางเว็บไซต์อาจมีข้อจำกัดเรื่องของการนำรูปภาพไปใช้ เช่น ห้ามตัดแปลงแก้ไขรูปภาพ ห้ามนำไปขายต่อ ห้ามใช้เชิงพาณิชย์

หรือห้ามนำไปทำสิ่งพิมพ์ เป็นต้น เพราะฉะนั้นก่อนดาวน์โหลดจึงต้องอ่านรายละเอียดและกฎ กติกาในการใช้งานภาพถ่ายให้ดี จะได้ไม่ผิดกฎหมาย และไม่โดนฟ้องเรียกค่าเสียหายในภายหลัง

กิจกรรม 7.1.3

1. ภาพถ่ายมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์อย่างไรบ้าง
 2. การใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์มีแนวทางและข้อควรพิจารณาอะไรบ้าง
-

แนวตอบกิจกรรม 7.1.3

1. ภาพถ่ายมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์หลายประการ ได้แก่ 1) ภาพถ่ายช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับคอนเทนต์ 2) ภาพถ่ายทำให้ผู้ดูเกิดความสนใจในคอนเทนต์นั้น ๆ มากยิ่งขึ้น 3) ภาพถ่ายช่วยเพิ่มความหมายและทำให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้รวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น และ 4) ภาพถ่ายทำให้ผู้ดูได้ทราบข่าวสารและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพถ่าย

2. แนวทางและข้อควรพิจารณาในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรค์คอนเทนต์ ประกอบด้วย 1) การคัดเลือกภาพถ่าย 2) การกำหนดขนาดของภาพ 3) การทำให้ภาพถ่ายดูน่าสนใจโดยการจัดเรียงภาพ 4) การจัดภาพถ่ายขนาดเล็กให้รวมกันเป็นกลุ่ม 5) การสร้างความสนใจโดยการถ่ายภาพให้มีความต่อเนื่อง 6) การทำให้ส่วนสำคัญของภาพถ่ายเป็นที่น่าสนใจ 7) การใช้คำอธิบายประกอบภาพ

ตอนที่ 7.2

องค์ประกอบทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรคภาพถ่าย

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

7.2.1 องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่าย

7.2.2 การจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรคภาพถ่าย

แนวคิด

1. องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรคภาพถ่ายให้ดูสวยงามและสื่อความหมายหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ต้องการ องค์ประกอบทางศิลปะที่สำคัญของภาพถ่ายที่ผู้สร้างสรรคภาพถ่ายควรทำความเข้าใจเป็นพื้นฐาน ได้แก่ จุด เส้น น้ำหนัก พื้นที่ว่าง สี พื้นผิว และรูปร่างและรูปทรง
2. การจัดองค์ประกอบภาพเป็นการจัดวางสิ่งต่าง ๆ ที่จะปรากฏในกรอบของภาพถ่ายจนเข้ากันอย่างกลมกลืนและดูมีเอกภาพ มีความสวยงามและสามารถสื่อความหมายหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ต้องการ การจัดวางองค์ประกอบภาพถ่ายเพื่อการสร้างสรรคภาพถ่ายมีหลักการและทฤษฎีพื้นฐานที่ผู้สร้างสรรคภาพถ่ายโดยทั่วไปควรยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ทฤษฎี 3 ส่วน จุดตัดเก้าช่อง ความสมดุล เส้นนำสายตา กรอบภาพ ฉากหน้า-ฉากหลัง ทิศทาง จังหวะ และมุมมอง

ผลลัพธ์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.2 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายขององค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายในแต่ละองค์ประกอบได้
2. อธิบายการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรคภาพถ่ายได้

เรื่องที่ 7.2.1

องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่าย

โดยทั่วไป เราต้องการถ่ายภาพให้มีความสวยงาม เป็นที่น่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายกับผู้ดูภาพถ่ายได้ โดยมักให้ความสำคัญกับการเลือกใช้กล้องถ่ายภาพและอุปกรณ์เสริมชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณภาพซึ่งมีราคาแพง แต่ในความเป็นจริงแล้วสิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งต่อการสร้างสรรคภาพถ่ายให้ดูสวยงามและสื่อ

ความหมายตามที่ต้องการก็คือเรื่องของ “องค์ประกอบทางศิลปะ” ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาพถ่ายดูสวยงามและสื่อความหมายหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ผู้ถ่ายภาพต้องการ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่ปฏิเสธว่าการใช้กล้องถ่ายภาพหรืออุปกรณ์เสริมประกอบการถ่ายภาพต่าง ๆ ที่มีคุณภาพดีกว่า มีศักยภาพสูงกว่า ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีราคาสูงตามมาด้วย ย่อมจะมีส่วนช่วยให้สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะภาพถ่ายที่ดูสวยงามและมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น แต่น่าจะเป็นประเด็นประกอบการพิจารณาในขั้นถัดไปหลังจากที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางศิลปะขั้นพื้นฐานเป็นลำดับแรกก่อน

การที่องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายทั้งหลายจะประสานรวมตัวกันอย่างเป็นเอกภาพในภาพถ่ายแต่ละภาพได้นั้น ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเลือกใช้องค์ประกอบทางศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ องค์ประกอบร่วมกันจนได้ภาพถ่ายที่สื่อความหมายตามต้องการ ซึ่งการศึกษาองค์ประกอบทางศิลปะเหล่านี้จำเป็นต้องมีการแยกแยะแต่ละองค์ประกอบ เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่เฉพาะของแต่ละองค์ประกอบ แล้วจึงเลือกนำมาใช้ตามความเหมาะสมต่อไป

องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่าย

องค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายที่สำคัญที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายควรทำความเข้าใจเป็นพื้นฐาน มีดังนี้

1. **จุด (point)** เป็นองค์ประกอบทางศิลปะเบื้องต้นที่สุดของการเห็นของมนุษย์ จุดมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว ความลึก เป็นองค์ประกอบที่สามารถสัมผัสและรับรู้ได้น้อย แต่ในทางศิลปะจุด ๆ หนึ่งที่ปรากฏในภาพอาจจะค่อย ๆ ขยายใหญ่ในความรู้สึกแปรเปลี่ยนเป็นรูปสัญลักษณ์สิ่งต่าง ๆ เช่น การนำเอาจุดมาแทนสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในระยะหนทางที่ห่างไกล เช่น ดวงดาว แสงไฟ เป็นต้น การตีความในจินตนาการอาจขยายกว้างใหญ่กว่าการรับรู้หลายเท่า และมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปได้อย่างไม่สิ้นสุด

จุดเมื่อปรากฏตัวในที่ว่างหรือพื้นหลังจะมีความหมายขึ้นมาทันที เช่น จุด ๆ เดียวจะมีปฏิริยาผลกับระยะห่างจุดกับพื้นที่ว่าง ถ้าเป็นจุดหลายจุดปฏิริยานี้ก็จะรุนแรงขึ้น ดังตัวอย่างที่นำการใช้จุดให้เกิดปฏิริยากับพื้นที่ว่าง ตามภาพที่ 7.12 (แซ มังกรวงษ์, 2563)

ภาพที่ 7.12 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “จุด” ในการถ่ายจากมุมสูง
(จากภาพยนตร์เรื่อง Resident Evil : Afterlife, 2010)

จากภาพตัวอย่างจะสังเกตเห็นได้ว่าการใช้ร่วมด้วยการประยุกต์ใช้ “จุด” ที่มีขนาดและสีที่แตกต่างกัน เมื่อคนที่ถือร่มเดินเคลื่อนไป จุดที่เกิดจากร่มก็จะมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของภาพและมีผลต่อสายตาผู้ชม จุดที่เกิดจากร่มถูกจัดวางในลักษณะกระจายตัวและเคลื่อนที่ แตกต่างจากจุดที่เกิดจากคนในตำแหน่งกลางภาพที่อยู่ในลักษณะนิ่งไม่เคลื่อนไหวเพียงจุดเดียว วิธีการนี้จะทำให้จุดที่อยู่กลางภาพกลายเป็นจุดเด่นดึงดูดสายตาผู้ชมให้มองไปยังตัวคน และเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าตัวคนนี้เป็นบุคคลสำคัญของภาพ แม้ว่าขนาดและสีของตัวคนจะมีขนาดเล็กและสว่างน้อยกว่าร่มก็ตาม

2. เส้น เป็นองค์ประกอบทางศิลปะเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นพื้นฐานของโครงสร้างทุกสิ่งทุกอย่าง เส้นสามารถแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัวของมันเอง และด้วยการใช้เส้นสร้างเป็นรูปทรงอื่น ๆ ในขั้นต้นเส้นมี 2 ลักษณะคือเส้นตรงกับเส้นโค้ง เส้นลักษณะอื่น ๆ คือเส้นขั้นที่ 2 ที่ประกอบจากเส้นโค้งและเส้นตรง เช่น ฟันปลา คลื่น เส้นวงก้นหอย เป็นต้น

เส้นตรง ให้ความรู้สึกแข็งแรง แน่นอน ไม่ประณีประนอม

เส้นก้นหอย ให้ความรู้สึกสบาย เลื่อนไหล มีพลังเคลื่อนไหว ไม่สิ้นสุด

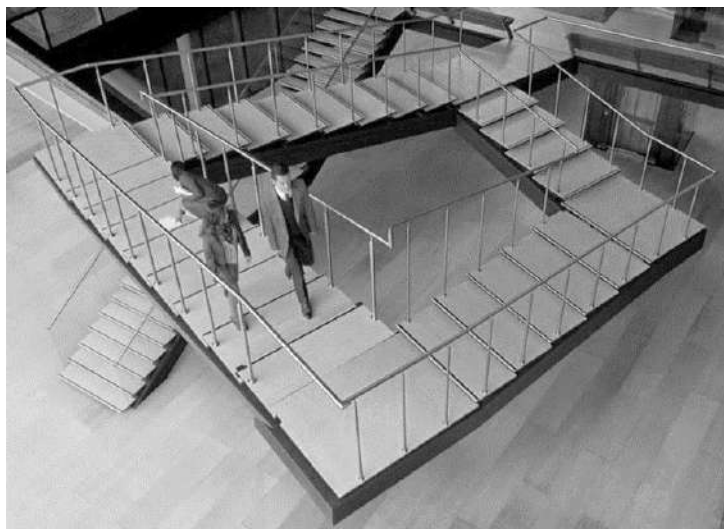
เส้นฟันปลา ให้ความรู้สึกหักเห กระทบ รุนแรง เป็นต้น

เส้นมีทิศทางแตกต่างกัน ได้แก่ เส้นในแนวนอนราบ แนวตั้ง และแนวเฉียง แต่ละทิศทางให้ความรู้สึกแตกต่างกันไป

เส้นในแนวนอนราบ ให้ความรู้สึก เียบย สงบ พักผ่อน

เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง ทะเยอทะยาน

เส้นเฉียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ไม่สมบูรณ์ ไม่มั่นคง เป็นต้น

ภาพที่ 7.13 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “เส้นกันหอย”ในการถ่ายภาพ
(จากภาพยนตร์เรื่อง Inception, 2010)

จากภาพที่ 7.13 เป็นฉากการสนทนาของตัวละครที่กล่าวถึงการทำงานที่ซับซ้อนของระบบความทรงจำและความฝันที่เชื่อมต่อไปไม่สิ้นสุด จึงมีการนำเส้นกันหอยมาใช้ในการออกแบบบันได ในลักษณะหมุนวน ที่ให้ความรู้สึกไม่สิ้นสุด มีพลังเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมความหมายของเรื่องราวทั้งหมด

3. น้ำหนัก (tone) คือ ค่าความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เป็นเงา รวมถึงระดับความเข้มของแสงและระดับความมืดของเงาที่ไล่เรียงจากมืดที่สุดไปจนถึงสว่างที่สุด ค่าน้ำหนักที่อยู่ระหว่างกลางจะเป็นสีเทา ซึ่งมีตั้งแต่เทาแก่ที่สุดจนถึงเทาอ่อนที่สุด ค่าน้ำหนักจะทำให้ภาพดูเหมือนจริงและมีความกลมกลืน หากใช้น้ำหนักหลาย ๆ ระดับจะทำให้มีความกลมกลืนมากยิ่งขึ้น และถ้าใช้ค่าน้ำหนักจำนวนน้อยที่แตกต่างกันมากจะทำให้เกิดความแตกต่างหรือความขัดแย้ง

น้ำหนักทำให้เกิดปริมาตรและอารมณ์ความรู้สึก น้ำหนักของแสงสว่างและเงาที่มีความใกล้เคียงกัน (low contrast) จะทำให้รูปทรงเกิดปริมาตรน้อย ดูอ่อนโยน ไม่ชัดเจน คลุมเครือ ให้ความรู้สึกไม่หนักแน่น น้ำหนักของแสงสว่างและเงาที่มีความแตกต่างกัน (high contrast) ยิ่งแตกต่างเท่าไรปริมาตรยิ่งชัดเจน ยิ่งดูแข็งกระด้าง และหนักแน่น

ภาพที่ 7.14 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “น้ำหนัก” ในลักษณะ high contrast ในการถ่ายภาพ
(จากภาพยนตร์เรื่อง Sin City, 2005)

จากภาพที่ 7.14 แสดงให้เห็นถึงน้ำหนักในภาพที่มีความแตกต่างระหว่างแสงกับเงามาก (high contrast) จะสังเกตเห็นน้ำหนักตั้งแต่ขาวสุด และดำสุดอยู่ในภาพ ทำให้ภาพมีลักษณะแข็งกระด้าง ให้ความรู้สึกรุนแรง ก้าวร้าว ตามลักษณะเรื่องราวของภาพยนตร์ แม้จะเป็นภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชายหญิง แต่เมื่อใช้น้ำหนักของภาพที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์ของอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจึงแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

4. **พื้นที่ว่าง (space)** เป็นองค์ประกอบทางศิลปะที่มองไม่เห็น จะปรากฏต่อเมื่อมีองค์ประกอบทางศิลปะอื่นถูกวางลงบนพื้นที่ว่างนั้น พื้นที่ว่างจึงเหมือนเป็นเวทีให้องค์ประกอบทางศิลปะอื่น ๆ และรูปทรงต่าง ๆ แสดงความหมาย พื้นที่ว่างมีบทบาทสำคัญไม่แพ้รูปทรงเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้รูปทรงดำรงอยู่ได้และมีความสมบูรณ์ โดยตำแหน่งและปริมาณของรูปทรงที่ปรากฏบนพื้นที่ว่างมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พื้นที่ว่างน้อยให้ความรู้สึกอัดอัด พื้นที่ว่างมีมากจะทำให้รู้สึกปลอดโปร่งไม่อึดอัด แต่ถ้าพื้นที่ว่างยังมีมากเท่าไรจะยิ่งรู้สึกโดดเดี่ยว

ภาพที่ 7.15 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “พื้นที่ว่าง” ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย
(จากภาพยนตร์เรื่อง Shape of Water, 2017)

จากภาพที่ 7.15 แสดงให้เห็นถึงการใช้พื้นที่ว่างเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงสิ่งผิดปกติที่กำลังจะเกิดขึ้น ด้วยการทิ้งพื้นที่ว่างด้านซ้ายเฟรมในปริมาณมากและกำหนดให้ตัวละครหันหลังให้กับพื้นที่ว่างให้ความรู้สึกที่อันตรายไม่ปลอดภัย โดยพื้นที่ของตัวละครหลักอยู่ในตำแหน่งชิดไปทางขวาเกือบถึงขอบเฟรม การใช้พื้นที่ว่างในลักษณะนี้เป็นการใช้พื้นที่ว่างที่ผิดปกติเนื่องจากพื้นที่ว่างครอบครองพื้นที่ในเฟรมภาพมากกว่าตัวละครหลัก ในทางจิตวิทยาแล้วเหมือนการบ่งบอกสัญญาณถึงความไม่ปลอดภัย และกำลังจะมีบุคคลอื่นเข้ามาในพื้นที่ว่างนั้น

5. สี (colour) ถือเป็นองค์ประกอบทางศิลปะที่สัมพันธ์กับแสง หากลักษณะและคุณสมบัติแสงเปลี่ยนไปก็จะส่งผลให้สีเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ในแง่มุมของศิลปะสีเป็นองค์ประกอบทางศิลปะที่มีบทบาทสำคัญเพราะช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างอารมณ์ความรู้สึกของผู้ดูภาพถ่าย เพราะสีแต่ละสีต่างจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป เช่น สีแดงอาจจะให้ความรู้สึกที่เร้าร้อน รุนแรง กล้าหาญ สีเขียวจะให้ความรู้สึกสบายตา ผ่อนคลาย ร่มรื่น สีน้ำเงินจะให้ความรู้สึกเยือกเย็น สุขุม เป็นต้น เมื่อเราเลือกนำสีต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายก็จะสามารถสร้างสรรค์ภาพถ่ายให้มีความหมายและถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลายแบบตามที่ต้องการได้

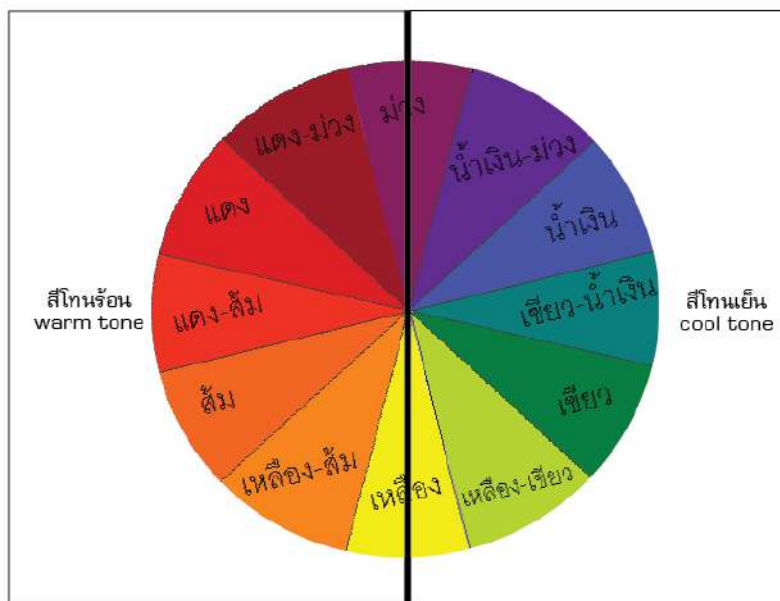
ภาพที่ 7.16 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “สี” ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย โดยใช้แดงและเขียวที่เป็นสีตรงกันข้ามและสามารถหาได้มากมายในธรรมชาติ

ที่มา <https://www.zoomcamera.net/how-to-use-color-wheel-for-better-picture>

สีแบ่งได้เป็น 2 วรรณะคือวรรณะอุ่น (warm tone) และวรรณะเย็น (cool tone) การเลือกใช้วรรณะของสีมีผลอย่างมากต่อการสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้กับภาพถ่าย (แซ มกรวงษ์, 2562)

สีวรรณะอุ่น คือสีที่อยู่ในวงจรสี (colour wheel) ครึ่งหนึ่งคือ สีเหลืองส้ม สีส้ม สีแดงส้ม สีแดง สีม่วงแดง และม่วง สีวรรณะอุ่นให้ความรู้สึกอบอุ่น ถ้าใช้กลุ่มสีแดงในปริมาณมากจะทำให้รู้สึกร้อน รุนแรง และอันตราย

สีวรรณะเย็น คือสีที่อยู่ในวงจรสีอีกครึ่งหนึ่งคือ สีเหลืองเขียว สีเขียว สีน้ำเงินเขียว น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน สีวรรณะเย็น ให้ความรู้สึก สงบ ปลอดภัย สุขุม เยือกเย็น หนาว เย็น ถ้าใช้กลุ่มสีน้ำเงิน สีม่วงในปริมาณมากจะให้ความรู้สึกหนักแน่น เคร่งขรึม ลึกลับ และซ่อนเร้น โดยสีม่วงและสีเหลืองถือเป็นสีกลางสามารถอยู่ได้ทั้ง 2 วรรณะ

บก. ภาพนี้ควรพิมพ์เป็นภาพสี หรือทำเป็น QR code

ภาพที่ 7.17 แสดงวงจรสี

สีเป็นองค์ประกอบทางศิลปะที่สำคัญในการสื่อสารและสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้กับภาพถ่าย โดยมีลักษณะ 3 ประการคือ

- 1) ความเป็นสี (Hue) หมายถึง สีนั้นคือสีอะไร เช่น เหลือง น้ำเงิน แดง ม่วง เขียว เป็นต้น
- 2) น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง ความสว่าง ความมืดของสี
- 3) ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดของสี เช่น สีซีด สีสดใส หรือ สีหม่นหมอง

การใช้สีมี 2 วิธีใหญ่ๆ คือสีตัดกัน จะให้ความรู้สึกขัดแย้ง สนุกสนาน ตื่นเต้น และสีกลมกลืน จะให้ความรู้สึกสบายตา ไม่ขัดแย้ง โดยแยกวิธีการใช้สีได้ดังนี้

- 1) สีเอกรงค์ (Monochrome) คือ การใช้สีเดียวที่มีน้ำหนักอ่อนแก่หลายระดับ
- 2) สีข้างเคียง (Analogous colour) คือ การใช้สีกลมกลืนแบบ 2 สี หรือ 3 สี โดยใช้สีที่อยู่เคียงข้างกันทั้งซ้ายและขวาในวงจรสี เช่น แดง+ส้ม+เหลือง เป็นต้น
- 3) สีตรงกันข้าม คือ ใช้สีที่ตรงข้ามกันมาตัดกัน เช่น สีเขียวกับสีแดง สีม่วงกับสีเหลือง สีน้ำเงินกับสีส้ม เป็นต้น

6. พื้นผิว (texture) คือลักษณะผิวที่ปรากฏบนรูปทรงต่างๆ เช่น หยาบ ขรุขระ ละเอียดย มันวาว ดำน เป็นต้น ลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างกันทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน พื้นผิวแต่ละชนิดมีความหมายเฉพาะ

และสามารถช่วยอธิบายความหมายและเสริมอารมณ์ความรู้สึกให้กับภาพถ่ายได้เป็นอย่างดี เช่น **พื้นผิวที่มันวาว**ให้ความรู้สึกทันสมัย ความสะดวกสบาย **พื้นผิวที่ขรุขระ**ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ ย้อนยุค หรือความยากลำบาก เป็นต้น จึงมีการนำเอาลักษณะต่าง ๆ ของพื้นผิวเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างงานศิลปะภาพถ่าย เพื่อกระตุ้นเร้าผู้ดูให้เกิดความรู้สึกตามที่ต้องการ พื้นผิวแต่ละแบบจะสื่ออารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น พื้นผิวของไม้ เสื้อผ้า แม้แต่ผิวหนังของสัตว์หรือมนุษย์เอง ต่างก็สามารถช่วยให้สิ่งที่เราต้องการถ่ายนั้นดูงดงามหรือโดดเด่นขึ้นมาได้

ภาพที่ 7.18 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “พื้นผิว” ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย
ที่มา <https://www.mercular.com/review-article/best-composition-photography>

7. **รูปร่างและรูปทรง** รูปร่าง (*shape*) คือ รูปแบนๆ มี 2 มิติ คือความกว้างกับความยาวไม่มีความหนาหรือความลึก เกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่หรือขอบเขตของรูปต่าง ๆ เช่น วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือรูปอิสระที่แสดงเนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวล

ภาพที่ 7.19 การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ “รูปร่างและรูปทรง” ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย
ที่มา <https://fotofaka.com/art-of-compisition-and-examples/>

ส่วนรูปทรง (*form*) คือรูปที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ คือความกว้าง ความยาว และความลึกหรือความหนา
นูน ด้วย เช่น รูปทรงกลม รูปทรงสามเหลี่ยม รูปทรงสี่เหลี่ยม รูปทรงกระบอก เป็นต้น ให้ความรู้สึกมีปริมาตร
ความหนาแน่น หรือมีมวลสารที่เกิดจากการใช้ค่าน้ำหนักหรือการจัดองค์ประกอบของรูปทรงหลายรูปรวมกัน

เมื่อนำรูปทรงหลาย ๆ รูปมาวางใกล้กัน รูปเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์ ดึงดูด หรือผลักไสซึ่งกันและกัน
การประกอบกันของรูปทรงทำได้โดยใช้นำรูปเรขาคณิตหรือรูปอิสระมาซ้อนทับกัน หรือผนึกเข้าด้วยกัน
หรือแทรกเข้าหากัน หรือบิดพันกัน จะได้รูปลักษณะใหม่ ๆ อย่างไม่สิ้นสุด

กิจกรรมที่ 7.2.1

องค์ประกอบทางศิลปะพื้นฐานของภาพถ่ายที่สำคัญที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายต้องคำนึงถึงมีอะไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.2.1

องค์ประกอบทางศิลปะพื้นฐานของภาพถ่ายที่สำคัญที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายต้องคำนึงถึง ได้แก่
จุด เส้น น้ำหนัก พื้นที่ว่าง สี พื้นผิว และรูปร่างและรูปทรง

เรื่องที่ 7.2.2

การจัดองค์ประกอบภาพเพื่อการสร้างสรรคภาพถ่าย

การจัดองค์ประกอบภาพ (composition) หมายถึงการจัดวางสิ่งต่าง ๆ ที่จะปรากฏในกรอบของภาพถ่ายให้มีความเป็นเอกภาพ มีความสวยงาม และสามารถสื่อความหมายหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายต้องการ โดยอาจจะเป็นข้อเท็จจริง เรื่องราว เหตุการณ์ หรืออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ กับผู้ดู

คำว่าเอกภาพ (unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบทางศิลปะทั้งด้านรูปลักษณะและด้านเนื้อหาเรื่องราว เป็นการประสานหรือจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ในภาพถ่ายให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว การจัดองค์ประกอบภาพเป็นการสร้างเอกภาพขึ้นจากความสับสน ความยุ่งเหยิง เป็นการจัดระเบียบและดุลยภาพให้แก่สิ่งที่อาจมองดูขัดแย้งกันเพื่อให้รวมกันได้ โดยการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน

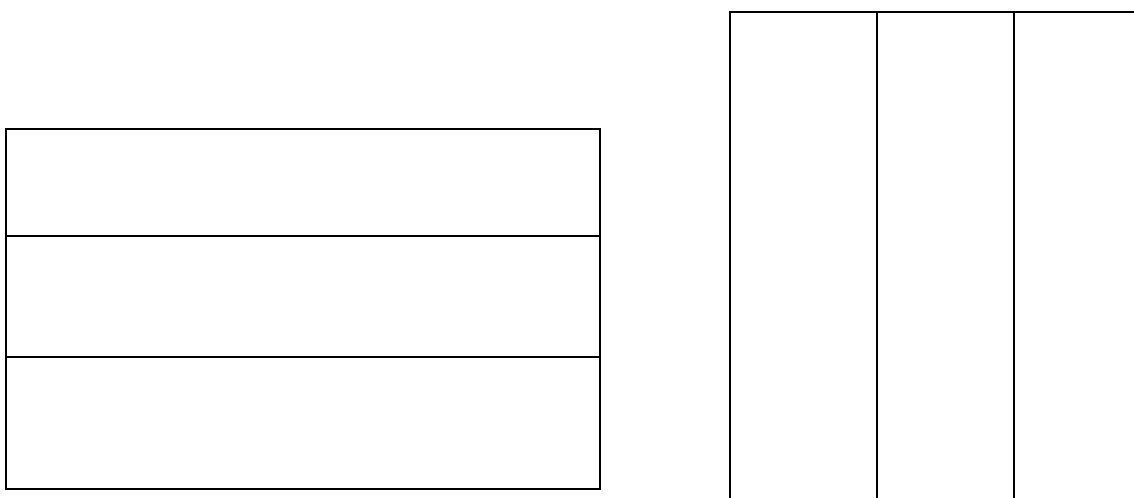
เนื่องจากการจัดองค์ประกอบภาพเป็นการจัดองค์ประกอบทางศิลปะเพื่อนำส่วนต่าง ๆ ที่ต้องการให้ปรากฏในภาพถ่ายเกิดความเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้น ผู้จัดองค์ประกอบภาพจึงควรมีความเข้าใจในลักษณะเฉพาะและบทบาทของแต่ละองค์ประกอบทางศิลปะ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการถ่ายภาพในแต่ละครั้ง ซึ่งองค์ประกอบทางศิลปะของภาพถ่ายที่สำคัญคือ จุด เส้น น้ำหนัก พื้นที่ว่าง สี พื้นผิว และจังหวะ ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องที่ 7.2.1

การจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะในภาพถ่ายจนเข้ากันอย่างกลมกลืนและดูมีเอกภาพนั้น มีหลักการและทฤษฎีพื้นฐานที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายโดยทั่วไปควรมีเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ทฤษฎี 3 ส่วน (rules of third)
2. จุดตัด 9 ช่อง
3. ความสมดุล (balance)
4. เส้นนำสายตา (leading Lines)
5. กรอบภาพ (frame)
6. ฉากหน้า-ฉากหลัง (foreground-background)
7. ทิศทาง (direction)
8. จังหวะ (rhythm)
9. มุมมอง (viewpoint)

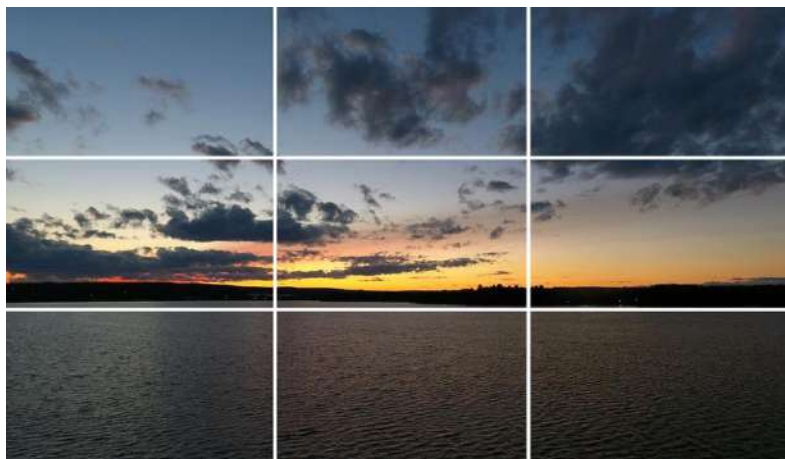
1. **ทฤษฎี 3 ส่วน (rules of third) หรือกฎ 3 ส่วน** เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดองค์ประกอบภาพ โดยการแบ่งพื้นที่ในกรอบภาพรูปสี่เหลี่ยมออกเป็นสามส่วนเท่า ๆ กัน โดยอาจจะเป็นในแนวนอนหรือแนวตั้ง

เมื่อเราจะถ่ายภาพอะไรก็ให้เอาไปไว้บนเส้นใดเส้นหนึ่งของทฤษฎี 3 ส่วน ไม่ว่าจะเป็นส่วนบนหรือด้านล่าง (ในกรณีที่เป็นกรถ่ายภาพในแนวนอน) หรือแนวตั้ง หรือด้านซ้ายหรือด้านขวาของภาพ (ในกรณีที่เป็นกรถ่ายภาพในแนวตั้ง) แล้วปล่อยให้พื้นที่อีกสองส่วนที่เหลือเปิดโล่ง ก็จะทำให้ภาพถ่ายออกมาดูดีกว่าเอาไปวางไว้ตรงกลางของภาพถ่าย ช่วยสร้างจุดเด่นให้กับภาพถ่าย ทำให้ภาพถ่ายดูมีความเป็นเอกภาพ สร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นกับภาพ ทำให้ผู้ดูภาพถ่ายรู้ว่าผู้ถ่ายภาพต้องการนำเสนออะไร ช่องที่มีพื้นที่ใหญ่กว่าหรือกว้างกว่าจะดูเด่นกว่าช่องที่มีพื้นที่น้อยกว่าหรือเล็กกว่า การถ่ายภาพโดยใช้กฎ 3 ส่วนถือเป็นการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายที่ดีและมักจะช่วยให้ได้ภาพถ่ายที่มีความน่าสนใจ

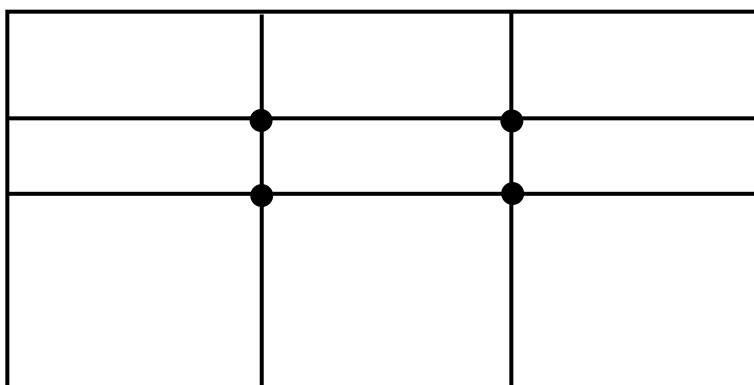
ภาพที่ 7.20 การแบ่งพื้นที่ในกรอบภาพตาม “ทฤษฎี 3 ส่วน” ในส่วนแนวนอนและแนวตั้ง

อย่างไรก็ตาม การถ่ายภาพโดยใช้ทฤษฎี 3 ส่วน เส้นที่ได้รับคามนิยมสูงสุดในการวางตำแหน่งสิ่งที่ถ่ายก็คือเส้นในระดับสายตา (ในกรณีที่เป็นกรถ่ายภาพในแนวนอน) เช่น การถ่ายภาพทะเลและท้องฟ้าเรามักวางเส้นระดับสายตาที่แบ่งท้องทะเลกับขอบฟ้าไว้บนเส้นใดเส้นหนึ่งของทฤษฎี 3 ส่วน อาจจะเป็นเส้นล่างหรือเส้นบน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสิ่งที่ถ่ายและบรรยากาศของภาพ ดังตัวอย่างของภาพที่ 7.21 เป็นการจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้ทฤษฎี 3 ส่วนหรือ “กฎ 3 ส่วน” ที่เป็นการจัดแนวขอบฟ้าด้วยเส้นแนวนอนอย่างชัดเจน จะสร้างความชัดเจนให้กับจุดสนใจและดูลงตัว เมื่омองภาพโดยรวมรอบ ๆ จุดสนใจ

ภาพที่ 7.21 การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้ “ทฤษฎี 3 ส่วน” กรณีของการถ่ายภาพในแนวนอน
ที่มา <https://www.photoschoolthailand.com/basic-photography-the-rule-of-thirds>

2. จุดตัด 9 ช่อง แนวคิดของ “จุดตัด 9 ช่อง” เป็นการใช้เส้นแกนทางนอนแบ่งกรอบภาพแนวนอนเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กัน และเส้นแกนทางตั้งแบ่งกรอบภาพแนวตั้งเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กัน จะทำให้ได้จุดตัดกันจำนวน 4 จุด และเกิดเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยม 9 รูปเท่า ๆ กัน ดังภาพที่ 7.22

ภาพที่ 7.22 การแบ่งสัดส่วนของกรอบภาพด้วยการใช้จุดตัดเก้าช่อง

ภาพถ่ายแต่ละภาพจะต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งหรือจุดใดจุดหนึ่งที่มีความสำคัญกว่าส่วนอื่น ๆ จุดตัดทั้ง 4 นี้ถือเป็นจุดที่เหมาะสมสำหรับการวางตำแหน่งของสิ่งที่ถ่ายที่เป็นประธานของภาพ (subject) เพราะเป็นจุดสนใจของผู้ดูเมื่อมองภาพถ่ายในครั้งแรกและช่วยให้ได้องค์ประกอบภาพที่ลงตัว ทำให้ภาพถ่ายดูน่าสนใจมากขึ้น ภาพถ่ายที่ไม่มีจุดสนใจหรือประธานของภาพจะทำให้ดูน่าเบื่อ เหมือนกับลวดลายที่ถูกจัดวางซ้ำกันโดยปราศจากความหมาย ดังนั้น จึงต้องเน้นสิ่งที่ประธานของภาพให้เห็นเด่นชัดขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าส่วนอื่น ๆ

หากตำแหน่งของประธานของภาพหลุดจากจุดทั้ง 4 นี้จะลดความน่าสนใจลง การมองภาพถ่ายของคนโดยทั่วไป จะให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกใน 4 จุดนี้ และเป็นจุดที่ทำให้ภาพถ่ายมีเอกภาพมากที่สุดด้วย

ดังนั้น เมื่อใดที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายต้องการให้สิ่งใดเป็นจุดเด่นก็จะวางสิ่งนั้นไว้ที่ตำแหน่งจุดตัดใดจุดหนึ่งใน 4 จุดนี้ ส่วนการจะเลือกกว่าเป็นตำแหน่งหรือที่จุดใดก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมของภาพถ่ายนั้น ๆ

ทฤษฎีจุดตัด 9 ช่องถือเป็นทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อสร้างสรรค์ภาพถ่ายกันอย่างแพร่หลาย เพราะง่ายและให้ผลลัพธ์ของภาพถ่ายที่ดูสวยงาม และเมื่อเลือกวางจุดเด่นไว้ที่จุดใดจุดหนึ่งก็จะเกิดสัดส่วน (proportion) เป็น 1 : 3 หรือ 2 : 3 เสมอ สัดส่วนดังกล่าวนี้ได้มีการศึกษาค้นคว้าและทดลองแล้วพบว่าเป็นสัดส่วนที่ดีที่สุดในสายตาของคนโดยทั่วไป จึงมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะหลายแขนง รวมถึงการสร้างสรรค์ภาพถ่ายด้วย

ภาพที่ 7.23 การจัดองค์ประกอบภาพโดยการใช้หลัก “จุดตัด 9 ช่อง” ในแนวนอน
ที่มา www.slrlounge.com (อ้างอิงใน <https://www.ec-mall.com/camera-news/171441.html>)

ภาพที่ 7.24 การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้“จุดตัด 9 ช่อง” ในแนวตั้ง
ที่มา <https://poysirikanda.files.wordpress.com/2013/08/4.jpg>

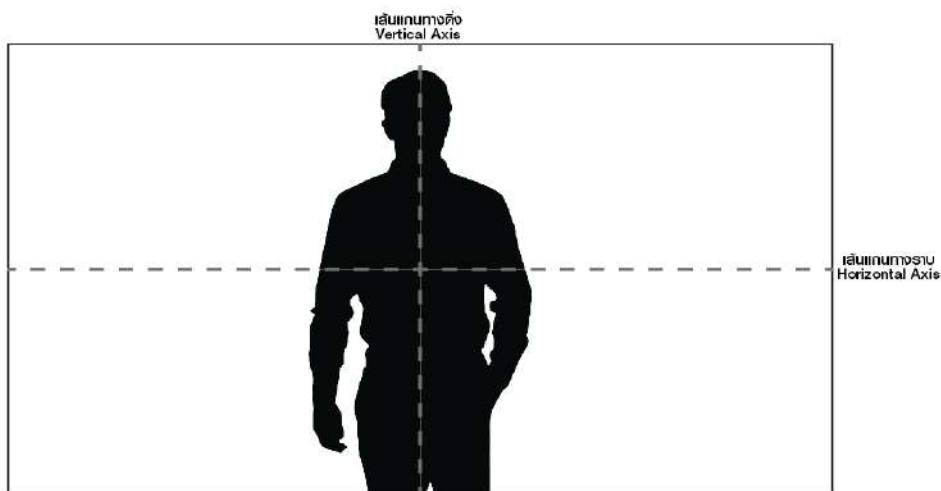
3. ความสมดุล (balance) หมายถึงการมีน้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ในทางศิลปะยังรวมถึงความประสานกลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหนึ่งหรือภาพถ่ายหนึ่ง ๆ การจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ลงในภาพถ่ายจะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วงในทางธรรมชาติ หากมองดูแล้วรู้สึกว่าจะบางส่วนหนักไป แขนงไป หรือเบาบางไปก็จะทำให้ภาพถ่ายนั้นดูเอนเอียง และเกิดความรู้สึกไม่สมดุล ถือเป็นข้อบกพร่องทางด้านความงามของภาพถ่าย

หลักความสมดุลเป็นหลักในการสร้างเอกภาพในภาพถ่าย กล่าวคือ องค์ประกอบทางศิลปะที่เลือกมาใช้ทั้งหมดต้องมีความสมดุลกันในแง่ของความรู้สึก รวมทั้งการสร้างสัดส่วนและจังหวะการจัดวางที่เหมาะสม ซึ่งโดยปกติแล้วในภาพถ่ายหนึ่ง ๆ จะมีองค์ประกอบทางศิลปะที่หลายหลายมาประกอบรวมกัน แต่การสร้างสมดุลจำเป็นต้องเลือกและแยกแยะให้มีความสำคัญกับสิ่งที่เป็นจุดเด่น และสิ่งที่เป็นรองหรือเป็นส่วนประกอบ มิฉะนั้นจะทำให้ภาพถ่ายมีเนื้อหาที่หลากหลายหรือกระจัดกระจายจนเกินไปจนทำให้เนื้อหาหลักลดความสำคัญลง

กรอบภาพในภาพถ่ายไม่ว่าจะเป็นแนวนอนหรือแนวตั้ง กรอบภาพที่ต่างกันจะมีผลต่อการจัดองค์ประกอบของภาพ เนื่องจากกรอบภาพที่มีความกว้างมากกว่าความสูงหรือกรอบภาพเป็นแนวนอนจะทำให้พื้นที่ด้านบนและล่างของภาพมีน้อยกว่าพื้นที่ด้านซ้ายและขวา โดยหลักการจัดวางองค์ประกอบภาพในกรอบ

ภาพควรกำหนดเส้นแกนให้กับภาพ เพื่อช่วยเป็นหลักในการจัดวางสิ่งต่าง ๆ ลงในแต่ละส่วนของภาพที่ถูกเส้นแกนแบ่งไว้

กรอบภาพจะมีสิ่งสำคัญในการกำหนดความสมดุลในภาพ คือเส้นแกนของกรอบภาพ (frame axis) เส้นแกนเป็นโครงสร้างในจินตภาพที่กำหนดขึ้นเพื่อกำหนดสัดส่วนย่อยในภาพถ่าย และเป็นเครื่องมือในการช่วยจัดวางตำแหน่งของสิ่งที่ถ่ายหรือของประธานของภาพ (subject) และส่วนประกอบอื่นๆ ของภาพถ่าย เส้นแกนพื้นฐานโดยทั่วไปมี 2 เส้นคือ เส้นแกนทางตั้ง (vertical axis) และเส้นแกนทางราบ (horizontal axis) (แมมมิ่งกรวงษ์, 2563)

ภาพที่ 7.25 จุดตัดของเส้นแกนแนวตั้งกับเส้นแกนทางราบตรงกึ่งกลางกรอบภาพ

หากประธานของภาพถูกวางตรงตำแหน่งจุดตัดของเส้นแกนแนวตั้งกับเส้นแกนทางราบตรงกึ่งกลางภาพถ่ายจะให้ความรู้สึกถึงความสมดุลที่สมบูรณ์ เพราะเป็นตำแหน่งที่อยู่แกนกลางของภาพทั้งแนวตั้งและทางราบ ให้ความรู้สึกนิ่ง มั่นคง ตามธรรมชาติของการมองเห็นแล้วจุดนี้เป็นจุดที่รวมสายตาและโดดเด่นมากที่สุดในการจัดองค์ประกอบภาพ แบ่งได้เป็น 2 แบบคือ ความสมดุลแบบสมมาตร (symmetry balance) และความสมดุลแบบอสมมาตร (asymmetry balance)

1) **ความสมดุลแบบสมมาตร** คือ การวางประธานหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายของภาพไว้ที่ตำแหน่งกลางของกรอบภาพ ไม่เอียงไปทางซ้ายหรือขวา การจัดวางลักษณะนี้เหมาะสำหรับภาพถ่ายที่ต้องการแสดงเนื้อหาและให้อารมณ์ความรู้สึกของความนิ่ง ความแน่นอน ความเด็ดเดี่ยว และความมั่นคง

ภาพที่ 7.26 การจัดองค์ประกอบภาพตามหลัก “ความสมดุลแบบสมมาตร”

ที่มา https://www.adobe.com/th_th/creativecloud/photography/discover/photo-composition.html

2) ความสมดุลแบบอสมมาตร คือ การวางประธานของภาพหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายไว้ที่ตำแหน่งด้านซ้ายหรือขวาของภาพ โดยใช้การถ่วงดุลด้วยวิธีการ 2 วิธีคือ การถ่วงดุลด้วยสิ่งที่ขัดแย้งกัน และการถ่วงดุลด้วยการซ้ำสิ่งๆ ที่เหมือนกัน โดยหลักการสร้างความสมดุลมักใช้เส้นแกนทางตั้ง หรือเส้นแกนทางราบเป็นเกณฑ์ในการจัดวาง

ภาพที่ 7.27 การจัดองค์ประกอบภาพตามหลัก “ความสมดุลแบบอสมมาตร”

ที่มา: <https://poysirikanda.files.wordpress.com/2013/08/4.jpg/>

การถ่วงดุลด้วยสิ่งที่ขัดแย้งกัน เช่น สี ขนาด พื้นผิว น้ำหนัก เป็นต้น เป็นการถ่วงดุลในความรู้สึก กฎของความขัดแย้ง คือสิ่งที่ขัดแย้งกับสิ่งหลัก (contrast) กลับทำให้สิ่งหลักยิ่งโดดเด่น เพราะมีความแตกต่างเกิดขึ้น แต่สิ่งที่ขัดแย้งกับสิ่งหลักจะต้องมีปริมาณที่แตกต่างกัน เช่น สิ่งที่ขัดแย้งมีปริมาณมากกว่า ใหญ่กว่า เป็นต้น เพราะถ้าทั้งสองสิ่งมีปริมาณเท่ากันจะกลายเป็นขัดแย้งแย้งซึ่งความเด่นกัน

4. เส้นนำสายตา การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้เส้นนำสายตา (leading lines) เป็นหลักของการใช้เส้นนำทางเพื่อทำให้ผู้ดูภาพถ่ายมองไปยังจุดเด่นที่ผู้สร้างสรรค์ภาพต้องการสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็ว

โดยทั่วไป เส้นเป็นองค์ประกอบทางศิลปะที่ปรากฏอยู่ในภาพถ่ายเกือบทั้งหมด โดยอาจจะเส้นที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น แนวถนน ราวบันได แนวเสาไฟฟ้า แนวของวัตถุหรือสิ่งของที่วางเรียงรายอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น หรือเป็นเส้นที่ธรรมชาติให้มา เช่น แนวภูเขา แนวพุ่มไม้ ต้นไม้ กิ่งไม้ ลำธาร เป็นต้น

ภาพที่ 7.28 การจัดองค์ประกอบภาพตามหลัก “เส้นนำสายตา” ที่เกิดขึ้นจริง

ที่มา: <https://poysirikanda.files.wordpress.com/2013/08/21.jpg>

5. กรอบภาพ การจัดองค์ประกอบภาพในบางกรณีเราสร้าง “กรอบภาพ หรือเฟรม (frame) ซึ่งเป็นกรอบพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงขึ้นในภาพถ่าย เป็นขอบเขตที่กำหนดการมองของผู้ดู เปรียบเหมือนกับขอบของกรอบรูป เพื่อบีบให้ผู้ดูมุ่งความสนใจไปยังจุดที่เป็นเป้าหมายของการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วขึ้น

ความหมายของกรอบภาพในที่นี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นกรอบที่ล้อมรอบเสมอไป อาจเป็นกรอบภาพด้านบนกับด้านล่าง หรือเป็นกรอบภาพด้านซ้ายกับด้านขวา หรืออาจเป็นกรอบภาพในแนวเฉียงก็ได้

กรอบภาพในการถ่ายภาพ อาจเป็นกรอบภาพที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ชุ่มต้นไม้ ช่องหิน เป็นต้น หรือเป็นกรอบภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ กรอบประตู กรอบหน้าต่าง กรอบช่องทางเดินเข้า-ออก กรอบโครงหลังคาของสิ่งปลูกสร้าง หรืออื่น ๆ

ภาพที่ 7.29 การจัดองค์ประกอบภาพตามหลัก “กรอบภาพ” โดยใช้ชุ่มประตูเป็นกรอบภาพ
ที่มา: <https://www.zoomcamera.net/how-to-landscape-7-เทคนิค-composition/>

6. ฉากหน้า-ฉากหลัง (foreground-background)

1) **ฉากหน้า (foreground)** การจัดองค์ประกอบภาพถ่ายโดยใช้หลักฉากหน้า หมายถึงการจัดส่วนประกอบในภาพที่อยู่ด้านหน้าสิ่งที่จะถ่าย ซึ่งจะช่วยถ่วงน้ำหนักของภาพให้สมดุล ฉากหน้าคือสิ่งที่อยู่ใกล้คนดูภาพมากที่สุดที่ปรากฏในภาพถ่าย เช่น ใบไม้ที่อยู่ด้านหน้าของดอกไม้ที่เป็นจุดเด่น ริวลายของผืนทรายที่ชายทะเล เป็นต้น การเลือกใช้ฉากหน้าที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้ภาพดูมีชีวิต มีชีวิตชีวา และช่วยให้ภาพถ่ายมีเรื่องราวมากยิ่งขึ้น

ในการถ่ายภาพแต่ละครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายภาพทิวทัศน์ (landscape) ควรพิจารณาและใคร่ครวญถึง “ฉากหน้า” ที่จะปรากฏในกรอบสี่เหลี่ยมของภาพถ่าย ลองวางตำแหน่งและปริมาณของฉากหน้าอย่างเหมาะสม ไม่มากไปและไม่น้อยไป ซึ่งก็ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าต้องมีฉากหน้าที่เปอร์เซ็นต์ของภาพถ่าย ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งและขนาดของสิ่งที่ถ่ายด้วย ซึ่งในบางกรณีลักษณะตัวฉากหน้าอาจจะมีพื้นที่มากกว่าสิ่งที่ถ่ายก็เป็นได้ แต่ลักษณะและความโดดเด่นต้องไม่มากไปกว่าสิ่งที่ถ่ายที่เราต้องการเน้นในภาพ

หน้าที่ของฉากหน้าคือการดึงดูดสายตาของผู้ดูภาพให้เข้าไปสู่จุดเด่นในภาพ โดยการใช้ลักษณะของเส้น

หรือการเรียงแถวกันของวัตถุที่ใช้เป็นฉากหน้า นอกจากนั้น ฉากหน้ายังจะช่วยเติมเต็มในส่วนที่มักจะเป็นพื้นที่โล่งๆ ในภาพที่อยู่ด้านหน้าของเรา

ภาพที่ 7.30 การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้หลักการ “ฉากหน้า”
ที่มา: <https://poysirikanda.wordpress.com>

2) ฉากหลัง (background) สำหรับฉากหลัง หมายถึงส่วนประกอบในภาพที่อยู่ด้านหลังของสิ่งที่ถ่าย ฉากหลังที่ดีจะช่วยเสริมให้สิ่งที่ถ่ายดูโดดเด่นและน่าสนใจขึ้น เช่น ฉากหลังที่มีคู่สีตรงข้ามกับสีของสิ่งที่ถ่าย ฉากหลังที่มีโทนสีเรียบ หรือฉากหลังที่มีเรื่องราวสอดคล้องและจะส่งผลให้สิ่งที่ถ่ายดูน่าสนใจมากขึ้น แต่ในทางตรงข้าม ถ้าเราเลือกฉากหลังที่ไม่ดี เช่น ฉากหลังที่มีริ้วผุพัง หรือฝาผนังที่มีสีเปรอะเปื้อน เป็นต้น ก็อาจส่งผลให้ภาพถ่ายลดความสวยงามลงไปได้เช่นกัน

ภาพที่ 7.31 การจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้หลักการ “ฉากหลัง”
ที่มา: <https://poysirikanda.wordpress.com>

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพสิ่งมีชีวิต คน วัตถุ ทิวทัศน์ หรือธรรมชาติต่าง ๆ ควรจัดองค์ประกอบภาพให้มีฉากหน้าและฉากหลังอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยเสริมให้เกิดความงามในภาพถ่ายได้มากยิ่งขึ้น หากไม่รู้จักเลือกฉากหน้าและฉากหลังได้อย่างเหมาะสมแล้วจะทำให้ความงามของภาพถ่ายเสียไป เช่น การถ่ายภาพบุคคลที่มีฉากหลังเป็นต้นไม้ หากเลือกมุมถ่ายไม่ดีอาจทำให้ศีรษะของบุคคลที่เป็นแบบมีต้นไม้หรือกิ่งไม้โผล่ขึ้นมาได้ ในกรณีนี้ควรเปลี่ยนมุมกล้องไปทางซ้ายหรือขวาให้ศีรษะพ้นไปจากสิ่งรบกวนเหล่านี้ หรืออาจให้บุคคลที่เป็นแบบยืนห่างออกมาจากฉากหลังมากขึ้น

7. ทิศทาง การจัดองค์ประกอบภาพถ่าย นอกจากจะวางสิ่งที่ถ่ายในตำแหน่งที่ถูกต้องแล้ว ยังต้องคำนึงถึงทิศทาง (direction) และองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เช่น การถ่ายภาพนางแบบหรือนายแบบโดยให้ตัวแบบมองไปทางด้านซ้ายหรือด้านขวา จะพบว่าเกิดทิศทางขึ้นมาทันที นั่นคือทิศทางที่ตัวแบบมองออกไป ถ้าเราจัดวางตัวแบบไว้ด้านใดด้านหนึ่งของภาพจะเกิดพื้นที่ว่าง (space) เราจะต้องเว้นพื้นที่ว่างด้านที่ตัวแบบหันมองไปให้มีพื้นที่มากกว่า เช่น ตัวแบบหันไปทางด้านขวา ก็ต้องเว้นพื้นที่ว่างด้านขวาให้มีมากกว่า เมื่อผู้ดู ดูภาพถ่ายแล้วจะได้ความรู้สึกที่มองออกไปไกล ๆ ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ไม่รู้สึกอึดอัด

อย่างไรก็ตาม การใช้หลักเกี่ยวกับทิศทางตามที่กล่าวมาข้างต้นก็อาจจะไม่จำเป็นเสมอไป ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายจะต้องพิจารณาองค์ประกอบส่วนอื่นๆ ที่ปรากฏในภาพถ่ายประกอบด้วย ในบางกรณีอาจจะมียุคองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญ เราอาจจะเว้นพื้นที่ด้านหลังมากกว่าด้านหน้าที่มีมองไปก็เป็นไปได้ หรือในบางกรณีก็อาจจะให้ตัวแบบมองตรงกลางโดยมีพื้นที่ด้านซ้ายและด้านขวาเท่ากันก็ได้

8. จังหวะ (rhythm) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันขององค์ประกอบ เป็นการซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่า ๆ กันมาเป็นระเบียบที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้น จนถึงขั้นเกิดเป็นรูปลักษณะของศิลปะ โดยเกิดจากการซ้ำของหน่วย หรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ หรือเกิดจากการเคลื่อนไหวต่อเนื่องกันของเส้น สี รูปทรง หรือน้ำหนัก

ในอีกนัยหนึ่ง จังหวะเป็นเรื่องของการรอเวลาและโอกาสที่คิดว่าดีที่สุดในการบันทึกภาพถ่าย ส่วนการจะรอเวลาและโอกาสนานเท่าใดและถ่ายภาพได้ยากง่ายเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และทักษะของผู้สร้างสรรค์ภาพถ่าย ในบางกรณีอาจรอไม่ก็นาทีก็สามารถจับอารมณ์ความรู้สึกของสิ่งที่ถ่ายได้ แต่ในบางกรณีอาจต้องใช้เวลานาน เช่น การถ่ายภาพสิ่งที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ยากต่อการคาดเดาทิศทางและช่วงจังหวะที่จะบันทึกภาพ เพียงแค่ให้สามารถถ่ายภาพได้ชัดเจนก็เป็นเรื่องยากแล้ว เป็นต้น

ภาพที่ 7.32 .การจัดองค์ประกอบภาพตามหลักการ “จังหวะ”

ที่มา: <https://www.photoschoolthailand.com/5-easy-tips-for-moving-object-photography/>

9. มุมมอง (viewpoint) การเลือกมุมมอง ในการถ่ายภาพถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง ภาพถ่ายที่ดูสวยงามและสื่อความหมายได้เป็นอย่างดีมักเกิดจากการเลือกมุมมองที่เหมาะสมของผู้ถ่าย มุมมองบางมุมมองดูเป็นธรรมดา แต่หากเราเปลี่ยนมุมมองต่อสิ่งที่ถ่ายสิ่งเดิมใหม่ อาจจะสร้างความน่าสนใจได้มากกว่า

ภาพที่ 7.33 การจัดองค์ประกอบภาพตามหลักการ “มุมมอง”

ที่มา: <https://www.photoschoolthailand.com/8-ways-to-find-the-best-angle/>

เรื่องของมุมมองมีความเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้มุมกล้อง ได้แก่ มุมระดับสายตา มุมสูง มุมต่ำ มุมสังเกตการณ์ หากเลือกมุมกล้องได้อย่างเหมาะสมก็จะทำให้สิ่งที่ถ่ายดูมีพลัง เข้มแข็ง หรือดูต่ำต้อย ไร้ค่า หรืออื่น ๆ หากเรารู้จักเลือกมุมมองด้วยการเปลี่ยนตำแหน่งของกล้อง เรื่องราวที่สื่อสารในภาพก็อาจจะเปลี่ยนไปหรือดูดีขึ้น

ภาพมุมสูง จะมีความสวยงามทางศิลปะมากกว่าการตั้งกล้องในระดับอื่น ๆ เหมาะที่จะใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงอาณาบริเวณของภาพ ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ ความงามของทัศนียภาพ ความกว้างใหญ่ไพศาล ความยิ่งใหญ่เกรียงไกร ซึ่งมักจะใช้ควบคู่กับขนาดภาพระยะไกล และเมื่อใช้กล้องแทนสายตาผู้ชมที่มองสิ่งที่ถูกถ่ายที่อยู่ต่ำกว่า ก็จะทำให้ความรู้สึกว่าสิ่งที่ถูกถ่ายมองดูเล็กลง ต่ำต้อย ไร้ค่า ไร้ความหมาย สิ้นหวัง อ่อนแอ อ่างว้าง พ่ายแพ้ เป็นต้น

ภาพมุมต่ำ เป็นมุมกล้องที่เกิดจากการถ่ายภาพโดยที่กล้องภาพยนตร์ตั้งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าสิ่งที่ถูกถ่าย จึงต้องยกกล้องขึ้นเพื่อบันทึกภาพหรือถ่ายสิ่งที่ถูกถ่าย ภาพมุมต่ำอาจใช้บันทึกภาพสิ่งที่ถูกถ่ายที่มีขนาดใหญ่โต เช่น สิ่งก่อสร้างที่สูงใหญ่ หรือสิ่งที่ถูกถ่ายที่มีขนาดเล็ก เช่น แมลง ดอกไม้ เป็นต้น การจะได้ภาพมุมต่ำ บางครั้งก็ต้องยกสิ่งที่ถูกถ่ายให้สูงหรือนำไว้บนที่สูง เพื่อให้สิ่งที่ถูกถ่ายอยู่สูงกว่ากล้อง หรือบางครั้งอาจต้องขุดเจาะดินเป็นหลุมเพื่อนำกล้องลงไปถ่าย หรือวางกล้องไว้ใต้พื้นปริ่มน้ำที่เตรียมไว้ระหว่างการสร้างฉาก ภาพมุมต่ำมักนำไปใช้เมื่อต้องการหรือหวังผลทางภาพให้ผู้ชมรู้สึกเกรงขาม หรือตื่นเต้น หวาดเสียว หรือต้องการให้สิ่งที่ถูกถ่ายดูมีความสูงใหญ่ นอกจากนั้นภาพมุมต่ำ ยังช่วยสร้างพลังให้กับภาพ ทำให้สิ่งที่ถูกถ่ายดูมีพลัง มีอำนาจ มีความยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม แสดงถึงความสง่างาม และชัยชนะ จึงมักนิยมใช้ในการบันทึกภาพโบสถ์วิหาร ตึกสูง โบราณสถาน เป็นต้นเพราะจะทำให้มองดูสง่างาม และช่วยเน้นความสำคัญของสิ่งที่ถูกถ่ายอีกด้วย

การหามุมมองเพื่อถ่ายภาพที่ดีที่สุดถือเป็นการจัดองค์ประกอบของภาพอย่างหนึ่ง พยายามเดินดูให้ทั่วสิ่งที่ถ่าย โดยแต่ละมุมมองนั้นจะต้องหาความสมดุลของภาพ ไม่หนักไปฝั่งใดฝั่งหนึ่ง ลองใช้มุมสูง มุมต่ำ หรือลองปรับหมุนถ่ายทั้งแนวตั้งและแนวนอน ปรับขนาดภาพที่เหมาะสมเพราะมีผลโดยตรงกับการจัดองค์ประกอบของภาพ

การรู้จักเลือกมุมมองที่ดูแปลกตา หรือมีความแปลกใหม่ที่ผู้คนโดยทั่วไปไม่เคยพบเห็นมาก่อน ย่อมจะช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับภาพถ่ายได้เป็นอย่างดี ในหลายกรณี ผู้ถ่ายภาพอาจต้องเลือกถ่ายไว้หลากหลายมุมมอง แล้วนำภาพเหล่านั้นมาตัดสลับใจในภายหลังอีกครั้งว่าจะใช้ภาพในมุมมองใดในการสื่อความหมาย

การเปลี่ยนมุมมองเพียงเล็กน้อยอาจส่งผลให้ภาพถ่ายมีความน่าสนใจและสามารถสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม การเลือกมุมมองที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่ผู้ถ่ายภาพต้องรู้จักเป็นคนช่างสังเกตสิ่งที่ถ่ายและสภาพแวดล้อมโดยรอบ และอาจต้องมีทักษะและประสบการณ์การถ่ายภาพในระดับที่เพียงพอ

กิจกรรม 7.2.2

หลักการและทฤษฎีพื้นฐานที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายโดยทั่วไปควรรยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ มีอะไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.2.2

หลักการและทฤษฎีพื้นฐานที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายโดยทั่วไปควรรยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ มีดังนี้

1. ทฤษฎี 3 ส่วน (rules of third)
 2. จุดตัดเก้าช่อง
 3. ความสมดุล (balance)
 4. เส้นนำสายตา (leading Lines)
 5. กรอบภาพ (frame)
 6. ฉากหน้า-ฉากหลัง (foreground-background)
 7. ทิศทาง (direction)
 8. จังหวะ (rhythm) และ
 9. มุมมอง (viewpoint)
-

ตอนที่ 7.3

การสร้างสรรค์ภาพถ่ายประเภทต่างๆ

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.3 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.3.1 การสร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคล
- 7.3.2 การสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา
- 7.3.3 การสร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์

แนวคิด

1. ภาพถ่ายบุคคลเป็นภาพที่จำลองตัวจริงของผู้เป็นแบบลงบนแผ่นกระดาษอัดขยายภาพหรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภาพถ่ายบุคคลที่ดีต้องเป็นภาพที่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะหรือเอกลักษณ์ของผู้เป็นแบบได้เป็นอย่างดี การสร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลจึงต้องค้นหาและดึงเอาตัวตนของผู้เป็นแบบให้ปรากฏในภาพถ่าย โดยจะต้องใช้เทคนิคการถ่ายที่เหมาะสม และมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ จิตวิทยาและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นคนช่างสังเกตและมีรสนิยมที่ดี และสามารถดึงเอาส่วนที่ดีและเป็นจุดเด่นของผู้เป็นแบบมากลบส่วนบกพร่องอื่น ๆ

2. ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาเป็นภาพถ่ายที่ใช้เพื่อการโฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ช่วยสร้างความสนใจแก่ผู้พบเห็น การสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาจึงต้องเพื่อการโฆษณาใช้เทคนิคการถ่ายภาพเพื่อให้สินค้าหรือบริการดูน่าเชื่อถือ น่าซื้อ น่าใช้ มีความสวยงาม หรือเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็น การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักและยอมรับ เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง นักวิชาการ หรือผู้ทรงอิทธิพลในสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดการเอาอย่างและเกิดการจดจำสินค้าหรือบริการ และภาพถ่ายเพื่อการโฆษณามักมีแนวคิดก้าวล้ำนำสมัยกว่าภาพถ่ายประเภทอื่น ๆ เพราะมักใช้เทคนิคและวิธีการที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา

3. ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์เป็นภาพถ่ายที่นิยมกันมากในหมู่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นภาพถ่ายภูเขา ท้องทุ่งนา ทุ่งหญ้า ท้องฟ้า ทะเล ลำธารน้ำไหล และอีกอื่นๆ วิวและทิวทัศน์เหล่านี้โดยธรรมชาติก็ดูสวยงามอยู่แล้ว ยิ่งมีการสร้างสรรค์ที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะยิ่งทำให้ได้ภาพถ่ายที่สวยงามและได้อารมณ์ความรู้สึกตามต้องการ สิ่งสำคัญที่สุดของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) การจัดวางองค์ประกอบของภาพ 2) การใส่ใจกับแสง สี และธรรมชาติ และ 3) การเลือกใช้อุปกรณ์ในการถ่ายภาพที่เหมาะสม

ผลลัพธ์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.3 จบแล้ว นักเรียนสามารถ

- 1. อธิบายเทคนิคการสร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลได้
- 2. อธิบายเทคนิคการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาได้
- 3. อธิบายเทคนิคการสร้างสรรค์ภาพวิวและทิวทัศน์ได้

เรื่องที่ 7.3.1

เทคนิคการสร้างสรรคภาพถ่ายบุคคล

ภาพถ่ายบุคคล คือภาพที่จำลองตัวจริงของผู้เป็นแบบลงบนแผ่นกระดาษอัดขยายภาพ หรือลงบนสื่อออนไลน์ต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภาพถ่ายบุคคลที่ดีต้องเป็นภาพที่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะหรือเอกลักษณ์ของผู้เป็นแบบได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้ถ่ายภาพบุคคลที่ดีจึงจำเป็นต้องค้นหาและดึงเอาตัวตนของผู้เป็นแบบให้ปรากฏในภาพถ่าย มิใช่เพียงแค่แสดงให้เห็นว่าเขามีรูปร่างหน้าตาอย่างไรเท่านั้น แต่จะต้องแสดงให้เห็นถึงใจที่ผู้เป็นแบบคนนั้นเป็นคนอย่างไรด้วย (ปัทมวดี จารุวรรณ, 2528)

การถ่ายภาพบุคคลจึงมิใช่เป็นเพียงแค่การบันทึกภาพธรรมดา ๆ แต่ทว่าต้องตั้งคำถามและหาคำตอบให้ได้ว่าทำอย่างไรภาพถ่ายบุคคลนั้น ๆ จึงจะถ่ายทอดหรือเผยให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ที่ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบุคคลนั้นๆ ให้ปรากฏในภาพถ่าย

ภาพที่ 7.34 ภาพถ่ายบุคคล

ที่มา: <https://www.zoomcamera.net/5-พื้นฐาน-basic-portrait-มือใหม่/>

การถ่ายภาพบุคคล (portrait photography) มีหลายระดับ ตั้งแต่การถ่ายภาพบุคคลในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือในงานพิธีต่างๆ การถ่ายภาพบุคคลที่เป็นส่วนตัวเฉพาะราย และการ

ถ่ายภาพคู่แต่งงานในสตูดิโอ และในโอกาสอื่น ๆ อีกมากมาย ความจริงแล้วการถ่ายภาพบุคคลไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่สำหรับวงการถ่ายภาพ เพราะเป็นการถ่ายภาพที่ถือกำเนิดมาพร้อม ๆ กับการคิดค้นกล้องถ่ายภาพด้วยซ้ำ

ภาพที่ 7.35 ภาพถ่ายบุคคลหมู่

ที่มา: <https://www.ec-mall.com/camera-news/171441.html>

การสร้างสรรคภาพถ่ายบุคคลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ ผู้ถ่ายภาพจะต้องต้องมีความรู้ความเข้าใจและหมั่นแสวงหาความชำนาญ ต้องเป็นผู้ที่รู้สึกซึ่งในเรื่องของการใช้อุปกรณ์ในการถ่ายภาพ และประการสำคัญจะต้องมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ มีจิตวิทยาและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นคนช่างสังเกตและมีรสนิยมที่ดี และที่สำคัญก็คือจะต้องสามารถดึงเอาส่วนที่ดีและเป็นจุดเด่นของผู้เป็นตัวแทนมาครบส่วนครบพร้อมอื่น ๆ ที่อาจมี จึงถือได้ว่าการถ่ายภาพบุคคลเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้ถ่ายภาพเป็นอย่างมาก

โดยทั่วไปแล้วงานการถ่ายภาพบุคคลไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดหรือรูปแบบใด ประการแรก การถ่ายจะต้องคำนึงถึงเรื่องของเทคนิคการถ่ายที่เหมาะสม นั่นคือ ผู้ถ่ายภาพจะต้องเรียนรู้เรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพและสามารถใช้มันให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และประการที่สอง เป็นเรื่องของจิตวิทยาที่ผู้ถ่ายภาพจะต้องมีจิตวิทยา สามารถกำกับบุคคลที่อยู่หน้ากล้องพอ ๆ กับการควบคุมการทำงานของกล้องถ่ายภาพ เพื่อดึงเอาบุคลิกลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะตัวของบุคคลผู้นั้นออกมาให้ปรากฏในภาพถ่ายให้ได้

การถ่ายภาพบุคคลแตกต่างกับการถ่ายภาพสิ่งที่มีชีวิตที่อยู่นิ่ง ๆ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ ที่เราสามารถใช้เวลาในการถ่ายเวลาใดและนานเพียงใดก็ได้ เพราะสิ่งมีชีวิตเหล่านี้จะอยู่นิ่ง ๆ ไม่เคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่การถ่ายภาพบุคคลที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่เคยหยุดนิ่งหรือหยุดพัก อากัปกริยาหรือการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางจะไม่เหมือนเดิม และด้วยความอยุ่ไม่สุขของมนุษย์นี้เอง ทำให้ในแต่ละช่วงจังหวะเวลาของท่าทาง สี

หน้า และอารมณ์จะแตกต่างกันไป ภาพบุคคลที่ดีจะต้องแสดงอารมณ์ ความรู้สึกทั้งหมด ให้ปรากฏออกมาใน ภาพถ่ายให้ได้

ขนาดภาพภาพถ่ายบุคคลที่ใช้ในการสร้างสรรค์คอนเทนต์

ภาพถ่ายบุคคลที่ใช้ในการสร้างสรรค์คอนเทนต์แบ่งได้เป็นขนาดภาพ 5 ระยะ ได้แก่ 1) ภาพบุคคล เฉพาะใบหน้า 2) ภาพบุคคลครึ่งตัว 3) ภาพบุคคลค่อนข้างตัว และ 4) ภาพบุคคลเต็มตัว โดยแต่ละระยะ มีลักษณะ และเทคนิคการถ่าย ดังนี้

1. ภาพบุคคลเฉพาะใบหน้า ซึ่งอาจเป็นใบหน้าด้านตรง ด้านข้าง หรือใบหน้าขณะหันทำมุม 3 ส่วน 4 ของกล้อง เป็นภาพถ่ายบุคคลระยะใกล้หรือภาพเต็มหน้าที่เน้นบริเวณใบหน้าของตัวแบบเป็นหลัก อาจเห็นแค่ ไหล่ ระดับอก หรือเห็นเต็มหน้า การถ่ายภาพบุคคลลักษณะนี้ต้องสื่อให้เห็นถึงแววตา สีหน้า รอยยิ้ม ผิวหน้า และทรงผม ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะสื่อความหมายและแสดงความเป็นตัวตนของตัวแบบออกมา

2. ภาพบุคคลครึ่งตัว เป็นภาพถ่ายบุคคลที่ถ่ายให้เห็นตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงประมาณเอว ฉากหลังจะบ่ง บอกรูปภาพแวดล้อมที่ถ่ายได้น้อยลง และภาพบุคคลระยะนี้มักจะถ่ายภาพในแนวตั้งเพื่อให้เห็นทั้งส่วนใบหน้า และลำตัวของคนที่ เป็นแบบได้ชัดเจน โดยมีข้อพึงระวังก็คืออย่าตัดแขนและมือที่กางยื่นออกไปด้านข้างจาก กรอบภาพ เพราะจะทำให้ดูเหมือนคนแขนขาด และควรให้เห็นส่วนโค้งของหัวไหล่ครบทั้ง 2 ข้าง

3. ภาพบุคคลค่อนข้างตัว เป็นภาพถ่ายบุคคลที่ถ่ายให้เห็นตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงแนวขาท่อนบนหรือแนวหัว เข่า หรือ 3/4 ของตัวบุคคล ซึ่งมักเป็นการถ่ายภาพบุคคลยืนในแนวตั้ง การถ่ายภาพลักษณะนี้ตัวแบบจะต้อง ดูเด่นกว่าสภาพแวดล้อม แต่ก็ยังสามารถสื่อได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ถ่ายนั้นมีลักษณะอย่างไร การโพสท่าของตัว แบบจะเน้นการโพสท่าท่อนบนมากกว่าท่อนล่าง

4. ภาพบุคคลเต็มตัว การถ่ายภาพบุคคลเต็มตัวของอยู่ที่การโพสท่าและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัว แบบกับสภาพแวดล้อม พยายามอย่าให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายขาดหายไป ให้เหลือพื้นที่เหนือศีรษะและ ด้านล่างของเท้าลงไปอีกเล็กน้อย ถ้าเป็นภาพถ่ายบุคคลยืนจะนิยมถ่ายในแนวตั้ง แต่ถ้านั่งพังกำแพงทอดยาว หรือนอนลงบนพื้นสนามหญ้า ก็ควรถ่ายในแนวนอน การถ่ายภาพบุคคลเต็มตัวจะสื่อให้เห็นท่าทางในการยืน นั่ง และการวางมือ ซึ่งมีผลต่อภาพที่ออกมา จึงควรแนะนำให้ผู้เป็นแบบโพสท่าที่สวยงามชวนมอง เป็น ธรรมชาติ ไม่เกร็งหรือยืนนิ่งจนดูไม่เป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 7.36 ภาพถ่ายบุคคลเฉพาะใบหน้า

ที่มา: <https://pixabay.com/photos/woman-portrait-face-skin-make-up-3096664/>

ภาพที่ 7.37 ภาพถ่ายบุคคลครึ่งตัว

ที่มา: <https://www.ec-mall.com/camera-news/171441.html>

การตัดสินใจว่าจะเลือกถ่ายภาพบุคคลระยะใดก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ถ่ายภาพเอง แต่อย่างไรก็ตาม ภาพศีรษะและช่วงไหล่เป็นระยะของภาพบุคคลที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เพราะถ่ายได้ง่ายและสามารถกำกับหรือกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ถ่ายภาพได้ง่ายกว่าภาพบุคคลระยะอื่น ๆ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การสร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลจำเป็นต้องมีความเข้าใจเรื่องเทคนิคการถ่ายภาพ และสิ่งที่สำคัญคือต้องมีความเข้าใจในจิตวิทยาในการทำงาน นั่นคือ จะต้องเรียนรู้และมีจิตวิทยาในการกำกับ และสื่อสารกับบุคคลที่อยู่หน้ากล้อง เพราะโดยทั่วไปบุคคลที่เป็นตัวแบบมักต้องการภาพที่ดูสวยกว่าตัวจริงเสมอ ผู้ถ่ายภาพบุคคลจึงจำเป็นต้องมีใจรัก มีความอดทนสูง มีความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ ฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต เพราะต้องหมั่นสังเกตตลอดเวลาว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างไร อะไรเป็นจุดเด่น อะไรเป็นจุดด้อยของเขา ควรจะเลือกถ่ายภาพช่วงจังหวะและมุมกล้องแบบใดจึงจะทำให้แต่ละบุคคลที่ถ่ายมีความแตกต่างกัน และเป็นมุมมองที่ดีที่สุดสำหรับบุคคลผู้เป็นแบบครั้งนั้น ๆ

ในระหว่างการเตรียมการเพื่อถ่ายภาพบุคคล ผู้ถ่ายภาพจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เป็นแบบพอสมควร ต้องรู้จักภูมิหลัง นิสัยใจคอ บุคลิก ขณะที่พูดคุยกันไปในนั้นต้องพยายามสังเกตการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ กิริยาท่าทาง ลักษณะการยิ้ม การตอบโต้ วิธีการโบกไม้โบกมือเวลาพูด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจถ่ายภาพบุคคลของผู้เป็นแบบคนนั้นๆ เพื่อให้ได้ภาพถ่ายบุคคลที่เป็นตัวตนของบุคคลนั้นอย่างแท้จริง โดยจิตวิทยาสำหรับการถ่ายภาพบุคคลจะเริ่มต้นตั้งแต่การทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่เป็นแบบ เพื่อสร้างความคุ้นเคย รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม และประการสำคัญควรหลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งเวลาถ่ายภาพ

เป้าหมายหลักของการถ่ายภาพบุคคลก็คือผู้ถ่ายภาพต้องพยายามเปิดเผยลักษณะของผู้เป็นแบบให้ปรากฏในภาพ ผู้ถ่ายภาพจึงควรเลือกบรรยากาศที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับความเคยชินของผู้เป็นแบบให้มากที่สุด เช่น ใช้สถานที่ถ่ายภาพภายในบ้านของผู้เป็นแบบหรือของผู้ถ่ายภาพ หากจำเป็นต้องถ่ายในสตูดิโอก็ควรจำกัดอุปกรณ์ให้เหลือน้อยชิ้นเพื่อสร้างบรรยากาศความรู้สึกที่เป็นมิตร ไม่ดูเป็นทางการเกินไป และในระหว่างการถ่ายภาพจะต้องไม่สร้างความรู้สึกอึดอัดให้กับผู้เป็นแบบ เพราะจะทำให้ภาพที่ถ่ายออกมาดูแข็ง ไม่เป็นธรรมชาติ ในบางครั้งหากการถ่ายภาพจำเป็นต้องใช้ระยะเวลายาวนาน เมื่อเห็นตัวแบบรู้สึกเหนื่อยล้าหรือหงุดหงิด ก็ควรหยุดพักการถ่าย

นอกเหนือจากการถ่ายภาพบุคคลเดี่ยวดังกล่าวข้างต้นแล้ว การถ่ายภาพบุคคลหมู่หรือการถ่ายเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นภาพถ่ายที่สื่อความหมายได้หลากหลายอารมณ์ทั้งดูเป็นมิตร สนุกสนาน ดูอบอุ่น หรือแสดงถึงความมีมิตรภาพ เส้นท่อนของภาพบุคคลหมู่อยู่ที่การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในภาพ เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงว่าเรีงสนุกสนาน เป็นต้น การถ่ายภาพบุคคลหมู่มี 2 ลักษณะ คือ *การถ่ายแบบที่ดูเป็นทางการ* ที่มีการจัดฉาก และสถานที่เตรียมไว้แล้ว บุคคลผู้ตัวแบบก็มีการแต่งหน้า ทำผม และเลือกเสื้อผ้าสวมใส่ไว้ก่อน เช่น การถ่ายภาพบุคคลหมู่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ซึ่งมักจะถ่ายยืนเรียงกันเป็นแถว 3-4 แถวจากแถวด้านล่างไปสู่ด้านบน ไม่บดบังกัน และมองดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนการถ่ายอีกประเภทหนึ่งคือ *การถ่ายแบบดูไม่เป็นทางการ* ซึ่งเป็นการถ่ายภาพบุคคลหมู่ที่เราพบเห็นกันโดยส่วนใหญ่ โดยมีหลักการและแนวปฏิบัติในการถ่ายภาพ ดังนี้

- 1) ไม่ควรยืนเรียงกันเป็นหน้ากระดานจากคนที่ต่ำสุดไปคนที่สูงสุด
- 2) คนที่มีความสูงแตกต่างกันควรยืนใกล้ ๆ กัน และให้คนที่มีความสูงระดับเดียวกันยืนห่าง ๆ กัน หรือใช้วิธีก้มตัว ซ้อนไหล่ หรือซ้อนแถวกัน
- 3) ไม่ควรยืนให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะการถ่ายภาพบุคคลหมู่ลักษณะนี้ต้องการความเป็นธรรมชาติมากกว่า อาจมีการแสดงสีหน้าสายตา กิริยาท่าทาง หรือควรให้มีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในภาพ เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริงสนุกสนาน หรือการแสดงออกทางกิริยาท่าทางต่างๆ ตามความเหมาะสมกับวาระหรือโอกาสที่มีการถ่ายภาพร่วมกัน

การสร้างสรรคภาพถ่ายบุคคลดังกล่าวมาข้างต้นนี้ทั้งหมดนี้ เป็นการสร้างสรรค์ภาพที่มุ่งเน้นสื่อสารตัวบุคคลในภาพเป็นสำคัญ ซึ่งจะแตกต่างกับการสร้างสรรค์ภาพถ่ายที่ใช้ตัวบุคคลประกอบในภาพถ่าย เช่น การถ่ายภาพบุคคลเพื่อนำไปใช้ในการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ หรือวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่มักมีข้อความ โลโก้ สถานที่ อุปกรณ์ประกอบฉาก หรือสิ่งของต่างๆ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในเรื่องที่ 7.3.3 การสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา ซึ่งการถ่ายภาพบุคคลในกรณีเหล่านี้ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงบรรยากาศและส่วนประกอบอื่นๆ ที่จะปรากฏในภาพถ่ายด้วย โดยจะต้องให้มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะต้องเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อใช้ประกอบคอนเทนต์นั้น ๆ ด้วย

กิจกรรม 7.3.1

1. ภาพถ่ายบุคคลที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
2. ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลควรมีความรู้ความเข้าใจในอะไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.3.1

1. ภาพถ่ายบุคคลที่ดีต้องเป็นภาพที่สามารถสื่อถึงบุคลิกลักษณะหรือเอกลักษณ์ของผู้เป็นแบบได้เป็นอย่างดี โดยผู้ถ่ายภาพบุคคลที่จะต้องค้นหาและดึงเอาตัวตนของผู้เป็นแบบให้ปรากฏในภาพถ่าย มิใช่เพียงแค่แสดงให้เห็นว่าเขามีรูปร่างหน้าตาอย่างไร
 2. เนื่องจากการสร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายบุคคลจำเป็นต้องมีความเข้าใจเรื่องเทคนิคการถ่ายภาพ รู้ลึกซึ้งในเรื่องของการใช้อุปกรณ์ในการถ่ายภาพ และสิ่งที่สำคัญคือจะต้องมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ มีจิตวิทยาและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นคนช่างสังเกตและมีรสนิยมที่ดี ต้องหมั่นสังเกตตลอดเวลาว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างไร อะไรเป็นจุดเด่น อะไรเป็นจุดด้อยของเขา การถ่ายภาพจะต้องสามารถดึงเอาส่วนที่ดีและเป็นจุดเด่นของผู้เป็นแบบมากลบส่วนบกพร่องอื่น ๆ
-

เรื่องที่ 7.3.3

การสร้างสรรคภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา

ภาพถ่ายโฆษณา (advertising photograph) เป็นภาพถ่ายที่ใช้เพื่อการโฆษณาขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ช่วยสร้างความสนใจแก่ผู้พบเห็น ดังเช่นภาพถ่ายโฆษณาในสื่อต่างๆ อาทิ ในแคตตาล็อก โปสเตอร์ ป้ายโฆษณาไฟฟ้า แบนเนอร์ สื่อออนไลน์ และสื่ออื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งอาจเป็นภาพถ่ายโฆษณาที่มีข้อความเขียนประกอบเพื่อให้ข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงใจให้ซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งภาพถ่ายดังกล่าวอาจเป็นภาพหุ่นนิ่งของตัวสินค้า หรืออาจเป็นภาพถ่ายที่ต้องการให้เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็น โดยจะต้องมีความเชื่อมโยงไปถึงจุดเด่นของตัวสินค้าหรือบริการ และอาจมีการใช้ตัวนางแบบและ/หรือนายแบบในภาพถ่ายเพื่อการสร้างบรรยากาศ หรือนำมาชักจูงใจ หรือสร้างความน่าสนใจให้ซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ในที่สุด (“การถ่ายภาพ,”ม.ป.ป.)

ภาพที่ 7.38 ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา

ที่มา: <https://www.photoschoolthailand.com/color-composition-idea-for-portrait/>

การโฆษณาสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อดั้งเดิม ได้แก่ แคตตาล็อก โบรชัวร์ โปสเตอร์ นิตยสาร โทรทัศน์ หรือสื่อสมัยใหม่ ได้แก่ สื่อออนไลน์ทางช่องทางต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีการใช้ภาพถ่ายเพื่อสื่อสารรูปลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ โดยมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการถ่ายภาพเพื่อให้เห็นว่าเป็นสินค้าหรือบริการในภาพโฆษณานั้น ๆ ดูน่าเชื่อถือและน่าใช้ ซึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติพิเศษของอุปกรณ์การ

ถ่ายภาพ การจัดแสงและสีเข้ามาช่วยให้ภาพถ่ายโฆษณามีความสวยงาม และเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็น ให้ได้มากที่สุด ปกติแล้วการโฆษณาจะต้องพยายามให้คนรู้จักสินค้าหรือบริการ หรือทำให้ผู้คนเห็นว่ามีคนอื่นใช้ แล้วได้ผลโดยเฉพาะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่ยอมรับและรู้จัก เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง นักวิชาการ ผู้ทรงอิทธิพลในสื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเอาอย่าง ตลอดจนการพยายามให้เกิดการจดจำสินค้าหรือบริการนั้นได้

การสร้างสรรค์ภาพถ่ายโฆษณาประเภทที่มองเห็นด้วยตาให้ได้ผลดี มีทั้งการใช้ข้อความและรูปแบบอื่น ๆ แต่การรับรู้โดยการอ่านยังได้ผลน้อยกว่าการมองเห็นด้วยตา การใช้ภาพถ่ายโฆษณาจึงเป็นวิธีที่ได้ผลดีกว่า ภาพถ่ายที่จะใช้ได้ผลดีในการโฆษณาต้องเป็นภาพที่เห็นสินค้าดูสวยงาม น่าซื้อ น่าใช้ ซึ่งจำเป็นต้องเลือกใช้อุปกรณ์การถ่ายภาพที่เหมาะสม

นอกจากนั้น ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณามักเป็นภาพถ่ายที่มีแนวคิดก้าวล้ำนำสมัยกว่าภาพถ่ายประเภทอื่นๆ เพราะต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีฝีมือในการถ่ายภาพโฆษณามักเป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง มีการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และพยายามสร้างสรรค์งานให้แปลกใหม่อยู่เสมอ จึงจะได้ภาพถ่ายโฆษณาที่สวยงาม ดูแปลกตาและน่าสนใจ

ลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาสินค้าและบริการ

ลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาสินค้าและบริการมีความหลากหลาย และมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่แตกต่างกันไป ดังนี้ (“การถ่ายภาพ,” ม.ป.ป.)

1) ภาพถ่ายเฉพาะตัวสินค้า (Product alone) คือ การออกแบบภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาที่ใช้ภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพียงอย่างเดียว โดยมีข้อความโฆษณาประกอบได้บ้างตามสมควร วัตถุประสงค์เพื่อให้มีลักษณะที่โดดเด่น เห็นได้ชัดเจน ซึ่งถือเป็นภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาที่ออกแบบได้ง่ายที่สุด ผู้ดูแลใจง่ายว่าเป็นโฆษณาอะไร เพราะไม่มีสิ่งมาปะปนให้เข้าใจสับสนหรือยุ่งยาก

2) ภาพถ่ายสินค้าพร้อมการจัดฉากประกอบ (Product in setting) คือ การออกแบบภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาที่ใช้สินค้าพร้อมองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ฉากหลัง (background) หรือส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสินค้านั้น วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มบรรยากาศ เพิ่มความหมาย เพิ่มความประทับใจต่อภาพที่โฆษณายิ่งขึ้น

3) ภาพถ่ายสินค้าขณะถูกใช้ (Product in use) คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่แสดงการใช้สินค้าเพื่อให้เห็นว่าสินค้านั้นใช้อย่างไร วัตถุประสงค์เพื่อเตือนใจให้นึกถึงสินค้า เห็นประโยชน์จากการใช้ เร้าใจให้เกิดความต้องการซื้อ และการที่มีภาพคนกำลังใช้สินค้าหรือบริการช่วยเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้แก่ภาพถ่ายที่โฆษณายิ่งขึ้น

4) **ภาพถ่ายแสดงปัญหาจากการที่ไม่ได้ใช้สินค้า (Problems) หรือแสดงประโยชน์ที่ได้จากการใช้สินค้า (users)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าถ้าไม่ได้ใช้สินค้าหรือบริการที่โฆษณาก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร ในทางตรงข้าม ถ้าได้ใช้สินค้าหรือบริการที่โฆษณาแล้วจะเกิดผลดีอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจง่าย และแสดงผลให้เห็นได้ชัดเจน

5) **ภาพถ่ายประกอบพาดหัว (Dramatizing the headline)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่มีความเกี่ยวข้องกับพาดหัวในโฆษณาโดยตรง วัตถุประสงค์เพื่อให้พาดหัวมีน้ำหนัก ได้ภาพลักษณ์ที่ชัดเจน เชื่อถือได้ และชวนให้ติดตามอ่านเรื่องราวหรือรายละเอียดต่อไป

6) **ภาพถ่ายประกอบข้อความโฆษณา (Dramatizing the caption)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับข้อความที่ใช้โฆษณาโดยตรง วัตถุประสงค์เพื่อให้การโฆษณานั้นน่าสนใจ ได้ภาพลักษณ์ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และจดจำง่าย

7) **ภาพถ่ายแสดงคุณภาพของสินค้า (Testimonial)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่แสดงให้เห็นคุณภาพของสินค้าโดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาพให้เห็นได้อย่างเด่นชัด แทนที่จะใช้ข้อความโฆษณากล่าวถึงเฉพาะประโยชน์ วัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์หรือเป็นพยานที่เชื่อถือได้

8) **ภาพถ่ายขยายส่วนหนึ่งส่วนใดของสินค้าเป็นพิเศษ (Product feature)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่ประกอบด้วยส่วนที่เจาะจงขยายจุดที่ต้องการเน้นออกมาให้เด่นเป็นพิเศษ เพื่อให้สังเกตเห็นได้ง่ายว่าแตกต่างจากสินค้าโดยทั่วไปอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสนใจเป็นพิเศษ เป็นจุดจูงใจให้ตัดสินใจได้ง่ายเมื่อจะเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ

9) **ภาพถ่ายแสดงภาพลักษณ์ของสินค้าหรือภาพเทียบเคียง (Comparison)** คือ ภาพถ่ายโฆษณาที่แสดงภาพลักษณ์ของสินค้าว่าเปรียบเทียบกับอะไร วัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจง่าย ได้ภาพลักษณ์ที่ชัดเจน

10) **ภาพถ่ายโฆษณาเปรียบเทียบหรือภาพแสดงความแตกต่าง (Contrast)** คือ การใช้ภาพโฆษณาเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นความแตกต่างของสินค้าที่โฆษณากับสินค้าคู่แข่งกันว่าแตกต่างกันอย่างไร หรือใช้เปรียบเทียบสินค้ายี่ห้อเดียวกันแต่ต่างยุคสมัยกัน เพื่อแสดงให้เห็นการพัฒนาของสินค้าว่าก้าวหน้าเพียงใด วัตถุประสงค์เพื่อแสดงส่วนดีที่เหนือกว่าคู่แข่ง หรือสินค้าชนิดเดียวกันแต่แสดงให้เห็นว่ารุ่นใหม่ดีกว่ารุ่นเก่าอย่างไร

สิ่งสำคัญของการถ่ายภาพเพื่อการโฆษณาก็คือต้องสามารถสื่อสารได้โดยใช้เทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยเสริม ซึ่งแนวทางและเทคนิคการถ่ายภาพเพื่อการโฆษณาแต่ละประเภทก็จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเพียงบางประเภทเท่านั้น ได้แก่ 1) การสร้างสรรค์ภาพสินค้าเพื่อการโฆษณา ที่ต้องมีความชัดเจน สัดส่วนต้องถูกต้องตามความเป็นจริง และเลือกมุมแปลกๆ เพื่อช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้น รวมถึงมีการจัดแสงและเงาที่ดี 2) การสร้างสรรค์ภาพอาหารเพื่อการโฆษณา ที่ควรเน้นให้เห็นความสด สีสีนความสวยงาม และ

ความน่ารับประทาน และ 3) การถ่ายภาพบุคคลเพื่อการโฆษณา ที่จะต้องสื่อสารความรู้สึกผ่านสีหน้า สายตา และท่าทางของผู้เป็นตัวแทนให้ได้ (“เทคนิคถ่ายภาพโฆษณาแต่ละประเภทแบบมืออาชีพ,” ม.ป.ป.)

1) การสร้างสรรค์ภาพสินค้าเพื่อการโฆษณา เป็นการสร้างสรรค์ภาพตัวสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ (packaging) ของสินค้าที่เรียกกันว่า “แพคช็อต” (pack shot) หรือ “โปรดักส์ช็อต” (products shot) บรรจุภัณฑ์ของสินค้าในท้องตลาดมีมากมายหลายชนิด ทั้งที่เป็นกระดาษ พลาสติก แก้ว ผ้า เหล็ก ฯลฯ แต่ละชนิดมีทั้งมีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ มีการบรรจุหีบห่อ (package) ที่สวยงามและไม่สวยงาม และมีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันไป ดังนั้น จึงภายหลังการถ่ายภาพแล้ว อาจต้องมีการตกแต่งเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นภาพถ่ายสินค้าที่ดูน่าสนใจและดึงดูดใจให้ซื้อสินค้านั้นๆ

การถ่ายภาพสินค้าเพื่อการโฆษณามีแนวทางและเทคนิคในการถ่ายภาพ ดังนี้

1.1) ภาพถ่ายสินค้าต้องมีความชัดเจน สื่อความหมายได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการตีความ เมื่อดูแล้วสามารถบอกได้เลยว่าเป็นสินค้าอะไร

1.2) สินค้าในภาพถ่ายจะต้องมีสัดส่วนถูกต้องตามความเป็นจริง

1.3) การถ่ายภาพสินค้าในมุมที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร จะช่วยให้ภาพดูน่าสนใจยิ่งขึ้น แต่ต้องระวังไม่ให้ภาพออกมาบิดเบี้ยว หรือผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงมากเกินไป เพราะจะส่งผลให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจผิดต่อตัวสินค้านั้นได้

1.4) ในบางครั้งตัวสินค้าอาจจะมีบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สมบูรณ์หรือดูดีตามความต้องการ ดังนั้น จึงอาจจำเป็นต้องมีการถ่ายภาพสำรองเผื่อไว้เพื่อการรีทัชหรือการตกแต่งภาพในภายหลัง

1.5) ภาพถ่ายสินค้าเพื่อการโฆษณา ในบางกรณีต้องมีการจัดแสงและเงาที่สวยงามในระดับมืออาชีพ เพราะสินค้าบางชนิดเมื่อมีแสงสะท้อนไปที่ตัวสินค้าจะทำให้ดูสวยงาม เมื่อดูภาพแล้วมีอารมณ์ความรู้สึก แต่อย่างไรก็ตาม การจัดแสงและเงาในสินค้าบางชนิดอาจไม่เหมาะสมและไม่จำเป็น

ภาพที่ 7.39 ภาพถ่ายโฆษณาน้ำผลไม้สำเร็จรูป

ที่มา: <https://www.ideogram-design.com/trick-shooting-advertising/>

2) การสร้างสรรค์ภาพอาหารเพื่อการโฆษณา การสร้างสรรค์ภาพอาหารเพื่อการโฆษณานั้นจะต้องเน้นให้เห็นความสด ความมีสีสันสวยงาม และความน่ารับประทาน เนื่องจากในความเป็นจริงอาหารบางประเภทอาจจะดูธรรมดา ๆ แต่จุดประสงค์หลักของการสร้างสรรค์ภาพอาหารเพื่อการโฆษณาก็คือทำอย่างไรจึงจะทำให้ภาพอาหารดูน่ารับประทาน ดังนั้น จึงต้องมีการเตรียมการเรื่องอาหารที่จะนำมาถ่าย มีการจัดตกแต่งองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การเน้นความสดใหม่น่ารับประทาน ดูสะอาด เป็นต้น อาหารหรือเครื่องดื่มที่ต้องอยู่ในสภาพร้อน ๆ อาจต้องมีควันก็ใช้น้ำแข็งแห้งเข้าช่วย และฉากหลังก็ควรต้องมีสีเขียวเพราะควันเป็นสีขาว หากการจัดองค์ประกอบเหล่านี้ยากเกินไป คงต้องมีการตกแต่งหรือการรีทัชภาพเข้ามาช่วยในภายหลัง

ภาพที่ 7.40 ภาพถ่ายโฆษณาอาหาร

ที่มา: <https://www.ideogram-design.com/trick-shooting-advertising/>

สำหรับการถ่ายภาพอาหารที่ปรุงแล้ว เช่น ข้าวผัด แกงต่างๆ ขนมเค้ก เป็นต้น ต้องเป็นอาหารที่มีความสดและประกอบขึ้นใหม่เพื่อความน่ารับประทาน จึงต้องมีการเตรียมการมาปรุงในสตูดิโอถ่ายภาพ เพื่อที่เมื่อปรุงเสร็จแล้วและอาหารยังดูสดและน่ารับประทานจะได้ถ่ายภาพได้ทันที แต่หากเป็นอาหารที่สามารถเตรียมไว้นาน ๆ เช่น แฮมเบอร์เกอร์ พาย ก็ควรมาอบที่สตูดิโอ เพื่อดูว่าสีส้มจากการอบนั้นใช้ได้หรือสุกไปหรือไม่ เพราะในการถ่ายภาพอาหารเพื่อการโฆษณาจะไม่คำนึงถึงรสชาติของอาหาร แต่จะให้ความสำคัญกับว่าจะทำอย่างไรให้ภาพถ่ายอาหารออกมาดูสดใหม่ สวยงาม และประการสำคัญคือดูแล้วน่ารับประทาน

องค์ประกอบของอาหารในงานเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรใส่สิ่งที่กินไม่ได้ลงไปในงาน โดยมากจะใช้ผักสดๆ ผลไม้สวย ๆ หรือการนำมาแกะสลัก การทากลีเซอรีนลงไปในอาหาร เพื่อให้ดูมันวาว หรือผสมลงไปเพื่อให้ดูเหนียว เพราะถ้าใช้น้ำมันพืชจะไม่เกาะตัวและเกิดเป็นไข

ภาพที่ 7.41 ภาพถ่ายอาหารเพื่อการโฆษณา

ที่มา: <https://www.ideogram-design.com/trick-shooting-advertising/>

แม้แต่การถ่ายภาพแกงเผ็ดเราอาจจะใส่มะเขือที่หลังเพื่อให้มะเขือดูเขียวสด ซึ่งในความเป็นจริงเราคงต้องเคี้ยวให้มะเขือสุกจึงจะใช้ได้

ในขณะที่ภาพผลไม้จะต้องดูว่า ต้องการให้เห็นหรือผิวของผลไม้ เพื่อแสดงความน่ากินอยู่ที่ตัวหรือเนื้อผลไม้ทั้งผลอาจดูน่ารับประทานมากกว่าผ่าให้เห็นเนื้อ เช่น แอปเปิ้ลอาจต้องวางทั้งผลและที่ปกฝานประกอบกันไป เพียงแต่ขอให้ภาพออกมาดูสด น่ารับประทาน ซึ่งเป็นหัวใจของการถ่ายภาพ

3) การสร้างสรรค์ภาพบุคคลเพื่อการโฆษณา เป็นการถ่ายภาพบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการถ่ายภายในสตูดิโอ (studio) แต่บางครั้งก็สามารถที่จะถ่ายนอกสถานที่ได้ เพียงแต่ว่าภาพบุคคลเพื่อการโฆษณานี้ต้องการเน้นถึงอารมณ์ของผู้แสดงมากกว่าองค์ประกอบอื่น ส่วนใหญ่ภาพบุคคลเพื่อการโฆษณานี้จะมีความสำคัญอยู่เพียงท่อนบนของตัวแสดง โดยเน้นถึงสีหน้าและสายตาบนใบหน้า และการแสดงออกทางท่าทาง และส่วนของใบหน้าให้กลมกลืนกับความรู้สึกหลัก ๆ ที่ต้องการจะสื่อสารในโฆษณา เช่น ดีใจ หัวเราะ ชอบใจ เสียใจ เศร้าใจ ร้องไห้ สงสัย เป็นห่วง เป็นต้น ซึ่งต้องแสดงออกมาให้เห็นชัดเจน

การถ่ายภาพบุคคลเพื่อการโฆษณานั้น นายแบบหรือนางแบบจะต้องแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้น ในขณะที่กำลังบันทึกภาพให้ได้ บางครั้งในการถ่ายภาพนายแบบหรือนางแบบอาจจะไม่สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามที่เราต้องการ หรือแสดงออกได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร โดยทั่วไปแล้วจะแก้ไขโดยใช้วิธีการถ่ายภาพไว้หลาย ๆ ภาพเพื่อนำมาเลือกสรรที่ดีที่สุดอีกครั้ง หรืออาจต้องมีการตกแต่งหรือการรีทัชภาพในภายหลัง

ภาพที่ 7.42 ภาพถ่ายบุคคลเพื่อการโฆษณา

ที่มา: <https://www.ideogram-design.com/trick-shooting-advertising/>

กิจกรรม 7.3.2

1. จงอธิบายสาระสำคัญของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา
2. ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาสินค้าและบริการอาจมีลักษณะอย่างไรได้บ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.3.2

1. สาระสำคัญของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา ประกอบด้วย การใช้เทคนิคการถ่ายภาพ เพื่อให้สินค้าหรือบริการดูน่าเชื่อถือ น่าซื้อ น่าใช้ มีความสวยงาม หรือเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็น การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักและยอมรับ เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง นักวิชาการ ผู้ทรงอิทธิพลในสื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเอาอย่างและเกิดการจดจำสินค้าหรือบริการ และภาพถ่ายเพื่อการโฆษณามักมีแนวคิดก้าวล้ำนำสมัยกว่าภาพถ่ายประเภทอื่นๆ เพราะต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา

2. ลักษณะของภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาสินค้าและบริการมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ได้แก่ 1) ภาพถ่ายเฉพาะตัวสินค้า 2) ภาพถ่ายสินค้าพร้อมการจัดฉากประกอบ 3) ภาพถ่ายสินค้าขณะถูกใช้ 4) ภาพถ่ายแสดงปัญหาจากการที่ไม่ได้ใช้สินค้า 5) ภาพถ่ายประกอบพาตหัว 6) ภาพถ่ายประกอบข้อความโฆษณา 7) ภาพถ่ายแสดงคุณภาพของสินค้า 8) ภาพถ่ายขยายส่วนหนึ่งส่วนใดของสินค้าเป็นพิเศษ

9) ภาพถ่ายแสดงภาพลักษณะของสินค้าหรือภาพเทียบเคียง และ 10) ภาพถ่ายโฆษณาเปรียบเทียบหรือภาพแสดงความแตกต่าง

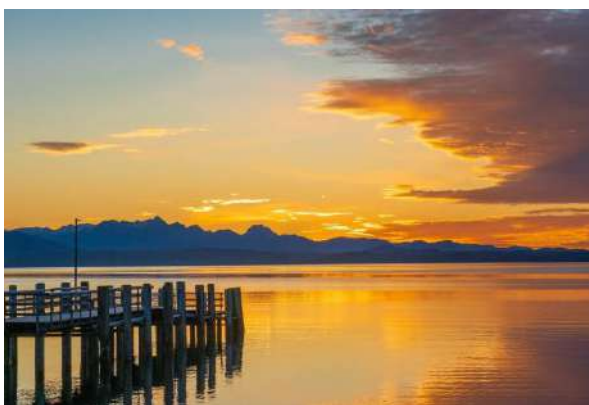
เรื่องที่ 7.3.3

การสร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์

ภาพวิวและทิวทัศน์หรือที่เรียกกันว่าภาพแลนด์สเคป (landscape) เป็นภาพถ่ายธรรมชาติที่นิยมถ่ายกันมากในหมู่นักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะ เป็นภาพถ่ายภูเขา ท้องทุ่งนา ทุ่งหญ้า ท้องฟ้า ทะเล ลำธารน้ำไหล และอื่น ๆ อีกมากมาย วิวและทิวทัศน์เหล่านี้โดยธรรมชาติก็ดูสวยงามอยู่แล้ว ยิ่งมีการสร้างสรรค์การถ่ายที่ถูกต้องและเหมาะสมก็ยิ่งจะทำให้ได้ภาพถ่ายที่มีความสวยงามและสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น นอกจากภาพวิวและทิวทัศน์จะต้องเป็นภาพที่ดูสวยงามและมีความคมชัดแล้ว เรื่องของอารมณ์และความรู้สึกของภาพก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ถ่ายภาพวิวและทิวทัศน์จะต้องชัดเจนว่าต้องการสื่อสารอะไร หรือต้องการสื่อสารวิวและทิวทัศน์นั้น ๆ ออกมาในด้านใด เช่น ความสวยงาม ความประทับใจ น่าดื่มด่ำ ความยิ่งใหญ่อลังการ หรือความทรงพลังของธรรมชาติ เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่สุดของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายประเภทนี้มี 3 ปัจจัย ดังนี้

1) **การจัดวางองค์ประกอบของภาพ** จะต้องมีการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่เหมาะสมเพื่อให้ภาพถ่ายเราดูมีเรื่องราว มีมิติความตื่น-ลึกมากขึ้น โดยการใช้หลักการและทฤษฎีการจัดองค์ประกอบภาพ ได้แก่ กฎ 3 ส่วน จุดตัด 9 ช่อง และเส้นนำสาย การถ่ายภาพมักใช้เป็นภาพมุมกว้างและเน้นความคมชัดของภาพทั้งภาพ (มีส่วนช่วยทำให้ภาพดูอลังการ)

ภาพที่ 7.43 ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์ที่ใช้กฎ 3 ส่วนโดยให้พื้นที่ท้องฟ้า 2 ส่วนและพื้นน้ำ 1 ส่วน

ที่มา: <https://pixabay.com/photos/sunset-lake-mountains-outdoors-8381528/>

ดังนั้น จึงควรถ่ายภาพให้มีความชัดลึกคือให้สิ่งที่ปรากฏในภาพมีความชัดเจนตลอดทั่วทั้งภาพไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล ในกรณีที่ต้องใช้ความเร็วชัตเตอร์ต่ำกว่า $1/30$ วินาที ควรใช้ขาตั้งกล้องช่วยเพื่อไม่ให้ภาพสั่นไหว ควรตระหนักเสมอว่าต้องได้ถ่ายภาพที่สวยงามเหมือนกับที่ตาเรามองเห็น ถึงแม้การถ่ายภาพทิวทัศน์ส่วนใหญ่จะใช้เลนส์มุมกว้างถ่าย แต่ก็ยังมีภาพวิวและทิวทัศน์จำนวนไม่น้อยที่ถ่ายด้วยเลนส์ชนิดอื่นที่มีทางยาวโฟกัสยาวหรือเลนส์มุมแคบเพื่อเจาะจงบางมุมของวิวและทิวทัศน์ เช่น การถ่ายภาพให้เห็นลักษณะของดอกไม้ ต้นไม้ ก้อนหิน โดยหาฉากหลังที่สวยงาม ๆ มารองรับเพราะเลนส์ที่มีทางยาวโฟกัสยาวจะบีบมุมรับภาพให้แคบแต่จะทำให้ฉากหลังดูใหญ่ขึ้น และยังได้มุมมองใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำใครอีกด้วย ข้อพึงระวังของการถ่ายภาพทิวทัศน์ก็คือไม่นิยมวางเส้นขอบฟ้าไว้ตรงกึ่งกลางภาพ ควรวางไว้ค่อนข้างไปด้านล่างหรือด้านบนประมาณ $1/3$ หรือ $2/3$ ของภาพตามทฤษฎี 3 ส่วนในการจัดองค์ประกอบภาพ เพราะจะทำให้ภาพมองดูเหมาะสมสวยงามยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7.44 ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์ที่ใช้ “ฉากหน้า” ที่สวยงามเพื่อดึงดูดสายตาจนเกิดความน่าสนใจ
ที่มา: <https://thesunsight.com/landscapephoto/>

นอกเหนือการจัดวางองค์ประกอบภาพที่เหมาะสมแล้ว มุมมอง (viewpoint) ของผู้ถ่ายภาพก็ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้ได้ภาพวิวทิวทัศน์ที่น่าประทับใจ ผู้ถ่ายภาพจะต้องเลือกสรรมุมมองที่มีต่อวิวและทิวทัศน์นั้น ๆ ที่ไม่เหมือนหรือซ้ำกับนักถ่ายภาพทั่วไป นั่นคือ เมื่อไปถึงสถานที่ที่จะต้องเดินสำรวจ ใช้จินตนาการสร้างภาพในแบบที่ต้องการ ก่อนลงมือถ่ายภาพก็พยายามทำให้ภาพดูมีความลึกหรือมีมิติโดยใช้หลักการจัดองค์ประกอบภาพ เช่น ฉากหน้า ฉากหลัง หรือใช้องค์ประกอบทางศิลปะ ได้แก่ เส้น แสงและเงา สี หรืออื่น ๆ เพื่อสร้างมิติและถ่ายทอดบรรยากาศและอารมณ์ความรู้สึกตามผู้ถ่ายภาพเกิดความประทับใจต่อวิวและทิวทัศน์นั้น ๆ

2) การใส่ใจกับแสง สี และธรรมชาติ สิ่งสำคัญในวางแผนเพื่อการสร้างสรรค์ภาพวิวและทิวทัศน์ ก็คือ จะต้องเข้าใจธรรมชาติและสภาพอากาศ เพราะแสงในแต่ละช่วงเวลาให้ความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าต้องการถ่ายภาพในช่วงสภาพแสงแบบไหน ถ่ายทอดความงามในลักษณะใด การศึกษาธรรมชาติของสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศของสถานที่นั้นๆ ให้ดีจะเป็นการเพิ่มโอกาสที่จะได้เจอเจอกับธรรมชาติที่สวยงาม สีสดดูแปลกตา และสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ความสวยงามของธรรมชาติจะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล ซึ่งแต่ละฤดูกาลก็จะมี ความสวยงามและความมหัศจรรย์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรู้ว่าสถานที่นั้นมีสภาพภูมิอากาศเป็นอย่างไร ควรจะถ่ายภาพในช่วงฤดูกาลใด ลักษณะของแสงและสีในแต่ละช่วงเวลาเป็นอย่างไร ควรเป็นช่วงเวลาเช้า สาย หรือช่วงเย็นจึงจะได้วิวและทิวทัศน์ที่มีแสง สี และบรรยากาศสวยงามและได้อารมณ์ความรู้สึกตามที่ต้องการ เช่น การถ่ายภาพความสดใสของทะเลสามารถถ่ายในช่วงกลางวันแดดจัดได้ หรือถ้าเป็นช่วงเย็นก็จะได้ความสวยงามของทะเลที่ระยิบระยับด้วยแสงสีทองของท้องฟ้าตอนเย็น หรือการถ่ายภาพดวงอาทิตย์ขึ้น-ตก ช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตกเป็นช่วงเวลาที่ท้องฟ้าจะเปลี่ยนสี ทำให้มีสีสันที่หลากหลาย และยังมีการจัดองค์ประกอบของภาพที่เหมาะสมลงไป ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ทุ่งหญ้า แม่น้ำ ทะเล หรือต้นไม้ ก็จะได้ภาพวิวและทิวทัศน์ที่สวยงามและดูแปลกตายิ่งขึ้น เป็นต้น

เนื่องจากสิ่งที่เราจะบรรจุลงในภาพวิวและทิวทัศน์ มักมีองค์ประกอบทางธรรมชาติที่เราควบคุมไม่ได้มาเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งบางครั้งทำให้เราได้ภาพวิวและทิวทัศน์ที่สวยงามแปลกตาอย่างที่ไม่มีใครอื่นสามารถถ่ายได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงจังหวะเวลาและมุมมองของผู้ถ่ายภาพด้วย

ภาพที่ 7.45 ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์ที่ใช้ “จุดตัด 9 ช่อง”

ที่มา: <https://thesunsight.com/landscapephoto/>

ทิศทางของแสงถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการถ่ายภาพวิวและทิวทัศน์ แต่โดยทั่วไปเรามักถ่ายภาพในทิศทาง“ตามแสง” ซึ่งเป็นทิศทางที่ดวงอาทิตย์เอียงไปข้างหลังของผู้ถ่ายภาพ แสงจากดวงอาทิตย์จะส่องไปยังวัตถุที่จะถ่ายเต็มทีและจะสะท้อนเอาสีส้มและรายละเอียดต่าง ๆ ของวัตถุมายังกล้องที่ถ่ายได้ดี ทำให้ภาพมีสีสดใสและบันทึกรายละเอียดได้อย่างครบถ้วน

3) การเลือกใช้อุปกรณ์ในการถ่ายภาพที่เหมาะสม ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คืออุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพ กล่าวคือ จะต้องมีการตรวจเช็คอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพว่าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นกล้องถ่ายภาพ แบตเตอรี่พร้อมที่ชาร์จ การ์ดบันทึกภาพ (memory card) ฟิลเตอร์ ขาดังกล้อง และอื่น ๆ สำหรับฟิลเตอร์ที่นิยมใช้ในการถ่ายภาพวิวและทิวทัศน์คือฟิลเตอร์โพลาไรซ์ (polarizing filter) ซึ่งมีสีเทาเข้มใช้สวมเข้าที่หน้าเลนส์แล้วหมุนฟิลเตอร์ไปมาจนได้ภาพวัตถุที่จะถ่ายมีสีเข้มสดใส หากเป็นท้องฟ้าก็หมุนฟิลเตอร์ไปมาจนได้ท้องฟ้ามีสีเข้มสวยงามก็สามารถถ่ายภาพได้เลย

กิจกรรม 7.3.2

1. จงอธิบายความหมายของภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์
2. ปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์มีอะไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.3.2

1. ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์หรือที่เรียกกันว่าภาพแลนด์สเคป เป็นภาพถ่ายภูเขา ท้องทุ่งนา ทุ่งหญ้า ท้องฟ้า ทะเล ลำธารน้ำไหล และอีกอื่นๆ อีกมากมาย วิวและทิวทัศน์เหล่านี้โดยธรรมชาติก็ดูสวยงามอยู่แล้ว ยิ่งมีการสร้างสรรค์ที่ถูกต้องและเหมาะสมก็ยิ่งทำให้ภาพถ่ายมีความสวยงามและได้อารมณ์ความรู้สึกตามที่ผู้สร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นความสวยงาม ความน่าประทับใจ น่าดื่มด่ำ ความยิ่งใหญ่อลังการ หรือความทรงพลังของธรรมชาติ

2. สิ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายวิวและทิวทัศน์มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) การจัดวางองค์ประกอบของภาพ 2) การใส่ใจกับแสงและธรรมชาติ และ 3) การเลือกใช้อุปกรณ์ในการถ่ายภาพที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- การจัดองค์ประกอบภาพ. (ม.ป.ป.). <https://poysirikanda.wordpress.com>
- การถ่ายภาพ. (ม.ป.ป.). <https://thunpitcha.blogspot.com/p/blog-page.html>
- แข มังกรวงษ์. (2563). *การจัดองค์ประกอบภาพ*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น (หน่วยที่ 7). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เจ้าของร้าน. (ม.ป.ป.). 20 ภาพโฆษณาไอเดียกระฉูด ที่จะทำให้คุณต้องปรบมือให้ครีเอทีฟ. Udiobox. <http://www.udiobox.com/article/31/20-เทคนิคถ่ายภาพโฆษณาแต่ละประเภทแบบมืออาชีพ>. (ม.ป.ป.). Ideogram. <https://www.ideogram-design.com/trick-shooting-advertising>
- ปัทมวดี จารุวร. (2528). *การถ่ายภาพบุคคล*. บริษัท สงวนกิจการพิมพ์ จำกัด.
- ปรีดี นุกุลสมปรารณา. (2565, 1 กันยายน). *เทคนิคการเขียน Caption บน Social Media เพื่อสร้าง Engagement*. Popticles. <https://www.popticles.com/marketing/engagement-caption-techniques-for-social-media/>
- พื้นฐานการถ่ายภาพ Landscape. (ม.ป.ป.). Thesunsight. <https://thesunsight.com/landscapephoto/>
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2563). *ขนาดภาพ มุมกล้อง และการเคลื่อนกล้องภาพยนตร์* ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น (หน่วยที่10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รวม 14 เทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพเด็ดๆ ในการถ่ายรูปให้ดูว้าว. (2564, 30 กันยายน). Mercular. <https://www.mercular.com/review-article/best-composition-photography>
- หลักพื้นฐานในการจัดองค์ประกอบในการถ่ายภาพ. (ม.ป.ป.). Adobe. https://www.adobe.com/th_th/creativecloud/photography/discover/photo-composition.html
- ภูมิภมล ผดุงรัตน์. (2561). *พัฒนาการของศิลปะภาพถ่าย*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาศิลปะภาพถ่ายและภาพยนตร์ (หน่วยที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วันชัย ศิริชนะ และดารารวรรณ สุขุมาลชาติ. (2532). *การสร้างสรรคและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วารี ฉัตรอุดมผล. (2561). *ภาษาภาพ*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาศิลปะภาพถ่ายและภาพยนตร์ (หน่วยที่ 5). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วารี ฉัตรอุดมผล. (2558). *ธุรกิจการถ่ายภาพ*. ใน ธุรกิจสื่อสารมวลชน. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ระพี นพรัตน์. (2556). *Fundamental of photography: พื้นฐานการถ่ายภาพและเทคนิคควบคุมกล้อง*. บริษัท พงษ์วารินการพิมพ์ จำกัด.

- สุรกีจ จิตรทรัพย์สกุล และ เอกลักษณ์ โจรนาภรณ์. (ม.ป.ป). *ตากล้องต้องรู้ ตอน ถ่ายวิว และทิวทัศน์*. บริษัท จูปีตัส จำกัด.
- สุรเดช วงศ์สินหลัง. (2538). *ศิลป์แห่งการถ่ายภาพธรรมชาติ*. อัมรินทร์พรินติ้ง.
- ECMALLWM. (2011, April 5). *Portrait คือ อะไร การรูปแนวบุคคล พร้อมความหมาย และ คำแนะนำ*. ECmall. <https://www.ec-mall.com/camera-news/171441.html>
- Paul, M. L. (2003). *Visual communication: Images with messages* (3rd ed.). Wadsworth/Thomson Learning.
- Peterson, R. (1993). *Visual Information* (2nd ed.). Educational technology publications. Englewood Cliffs.
- Samarom, Y. (2019, October 22). *5 เทคนิคการถ่ายภาพเชิงสารคดี ภาพถ่ายที่สามารถเข้าไปถึงจิตใจของผู้ชมได้*. PhotoschoolThailand. <https://www.photoschoolthailand.com/5-เทคนิคการถ่ายภาพเชิงสารคดี/>
- Samarom, Y. (2020, 5 มีนาคม). *8 วิธีการเลือกมุมมองในการถ่ายภาพ สำหรับผู้เริ่มต้น*. PhotoschoolThailand. <https://www.photoschoolthailand.com/8-ways-to-find-the-best-angle/>
- Errorlloyd. (2563, 31 ตุลาคม). *10 มุมสวยแห่งวัดพระแก้วที่ต้องบันทึก ก่อนทิวรัลง*. Adayoffthailand. <https://www.adayoffthailand.com/2020/10/31/watprakeaw/>
- Content Marketing คืออะไร ทำอย่างไรให้คอนเทนต์ปัง พร้อมยกตัวอย่าง*. (2567, 14 มีนาคม). Rocket. <https://www.rocket.in.th/blog/content-marketing/>
- Patiphan. (2560, 7 มกราคม). *How to landscape: 7 เทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพที่สาย Land ต้องรู้*. Zoomcamera. <https://www.zoomcamera.net/how-to-landscape-7-เทคนิค-composition/>
- Wayu. (2560, 3 พฤษภาคม). *5 พื้นฐานที่ต้องรู้ในการถ่ายภาพบุคคล*. Zoomcamera. <https://www.zoomcamera.net/5-พื้นฐาน-basic-portrait-มือใหม่/>